

โสเภณีเด็กในสังคมไทย

ผลการวิเคราะห์เอกสารและการประมาณการตัวเลขที่ใกล้เคียง
(Child Prostitution in Thailand)

อรทัย อัจฉา
จรรยา เสงี่ยมบุตร
บรรณาธิการ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารทางวิชาการหมายเลข 177
ISBN 974-587-797-2

โสเภณีเด็กในสังคมไทย :
ผลการวิเคราะห์เอกสารและการประมาณการตัวเลขที่ใกล้เคียง*
(Child Prostitution in Thailand : A Documentary Analysis and
Estimation of the Number of Child Prostitutes)

โดย

by

อรัทัย อัจฉา
Orathai Ard-am
จรรยา เศรษฐบุตร
Chanya Sethaput
บรรณาธิการ
(Editors)

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล
Institute for Population and Social Research
Mahidol University

เมษายน 2537

---

* ผลการศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการเรื่อง “โสเภณีเด็ก” ที่จัดโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคมไทย ร่วมกับ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม โดยได้รับการสนับสนุนจาก มูลนิธิเด็ก เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2536 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร โปรดดูกำหนดการประชุมในภาคผนวกท้ายเล่ม

โสเภณีเด็ก

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

25/25 ค.ศ.สาธยา กิ่ง อ.พุทธมณฑล จ. นครปฐม 73170

โทรศัพท์ 441-9964, 441-9666

โทรสาร 441-9333

E-mail : prvt @ mucc. mahidol. ac. th

ISBN 974-587-797-2

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

เอกสารทางวิชาการสถาบันฯ หมายเลข 177

Library of Congress Catalogue Publication Data

อรทัย อาจอ้า

Orathai Ard-am

โสเภณีเด็กในสังคมไทย : ผลการวิเคราะห์เอกสาร และการประมาณการ

ตัวเลขที่ใกล้เคียง/อรทัย อาจอ้า, จรรยา เศรษฐบุตร. - -

(มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม เอกสารทาง

วิชาการ; หมายเลข 177)

ISBN 974-587-797-2

1. โสเภณี-ไทย-การวิเคราะห์ (1) อรทัย อาจอ้า, จรรยา เศรษฐบุตร (2) ชื่อเรื่อง (3) ชื่อชุด : มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม เอกสารทางวิชาการ; หมายเลข 177

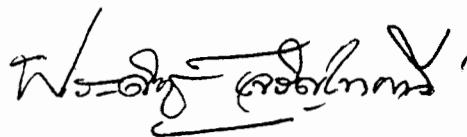
HQ 117 ม 246 ส 2537

คำนำ

นับเป็นนิมิตหมายอันดียิ่งที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ซึ่งเป็นหน่วยงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมมือกับสถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย ทำการศึกษาวิเคราะห์รวบรวมองค์แห่งความรู้เกี่ยวกับ “โสเภณีเด็ก” จากเอกสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ นอกจากนี้ยังได้ทำการคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็ก โดยใช้หลักวิธีทางประชากรศาสตร์เข้ามาช่วยในการคาดประมาณครั้งนี้ด้วย

การทำงานของทั้งนักวิชาการไทย และนักวิชาการต่างประเทศที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ นับว่ามีความสำคัญและมีคุณูปการต่อแวดวงการทำงานเพื่อเด็กไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีแต่การทำงานที่อยู่บนพื้นฐานความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเท่านั้น ที่จะนำไปสู่หนทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คงจะไม่สามารถสำเร็จลงไปได้ ถ้าปราศจากการสนับสนุนจากมูลนิธิเด็ก จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย ที่กรุณาสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินและข้อมูลทางวิชาการเป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป และขอให้พวกเราทุกคน มาร่วมกันคาดหวังว่าสังคมของเรา จะได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นด้วยความร่วมมือและความพยายามของทุก ๆ ฝ่าย

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประติษฐ์ เจริญไทยทวี
อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

คำแถลงในการจัดพิมพ์

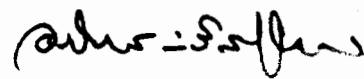
ในขณะที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติการณ์ต่าง ๆ นานัปการ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤติการณ์ ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น วิกฤติการณ์ จราจร และวิกฤติการณ์น้ำ วิกฤติการณ์ทางการปกครองหรือการรวมศูนย์อำนาจ ตลอดจนถึงวิกฤติการณ์ทางจริยธรรมและคุณธรรมและวิกฤติการณ์ ทางการศึกษา นั้น ดูเหมือนว่าวิกฤติการณ์ทางสังคมหรือวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวพันกับปัญหาสังคม อย่างเช่นเรื่อง “โสเภณีเด็ก” จะเป็นตัวสะท้อนได้อย่างดีว่าปัจจุบันสังคมไทยของ เราได้เข้าสู่ขั้น “วิกฤติ” แล้วจริง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับสังคมอื่นที่มีระดับการ พัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน เพราะสังคมไทยเราได้พ่วงพาเอาปัญหา สังคมต่าง ๆ ตามมากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย โดยเฉพาะ “โรค เอดส์” ซึ่งเป็นโรคที่มีมหันตภัยร้ายแรง แต่การณกลับเป็นว่าคนในสังคมของเรา ยังไม่หวาดหวั่น และการให้บริการการค้าโสเภณีโดยเฉพาะโสเภณีเด็กยังเป็นไป อย่างต่อเนื่อง และดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นและได้รับการสนับสนุนอย่างลับ ๆ และโดย ทางอ้อมจากสังคมเอง เพราะคนจำนวนมากเชื่อกันว่าโสเภณียิ่งเด็กเท่าไรก็อาจ จะปราศจากโรคเอดส์ยิ่งขึ้นเท่านั้น

ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษา เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ขึ้นใน สังคม เราก็จะเพิกเฉยเสียไม่ได้ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรังสรรค์หรือฟื้นฟู สังคมของเราขึ้นมา อีกครั้งหนึ่งโดยผ่าน “ความรู้และปัญญา” ที่มีอยู่ หรือที่จะ ร่วมกันแสวงหาขึ้นมา การวิเคราะห์รวบรวมองค์แห่งความรู้ที่เกี่ยวกับปรากฏ- การณ์โสเภณีเด็กบนพื้นฐานของเอกสารต่าง ๆ เท่าที่พอมีอยู่ หรือหาได้ใน ปัจจุบันเป็นสิ่งที่สถาบันฯ มองว่าน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการแสวงหาความ รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ รวมทั้งการทบทวนนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่

ใช้อยู่ว่าเป็นอย่างไร ? ได้ผลหรือไม่อย่างไรด้วย ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะ หรือแสวงหาทางออกที่ดี หรือก่อผลในเชิงบวกในทางปฏิบัติต่อไป

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องตัวเลขโสเภณีเด็กที่เราพูดหรือโต้แย้งกันมานั้น ด้วยเช่นกัน สถาบันฯ ก็ได้พยายามที่จะทำการคาดประมาณออกมาตามคำเรียกร้อง โดยใช้วิธีการคาดประมาณที่อิงอยู่กับหลักวิชาการอย่างแท้จริง ส่วนคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตัวเลขนี้ที่จะเกิดขึ้นก็คงจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างแน่นอน

สถาบันฯ ขอขอบคุณมูลนิธิเด็กและแพทย์หญิงจันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และหน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่ให้ความสนับสนุนและขอแสดงความชื่นชม คณาจารย์และนักวิชาการของสถาบันฯ ทุกท่านที่ให้ความสำคัญในเรื่องโสเภณีเด็กและได้ใช้วิชาการเพื่อศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังและด้วยคุณภาพของการศึกษาริวิจัยเต็มเปี่ยม สถาบันฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกมาสู่สาธารณะคงจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมของเราบ้างไม่มากก็น้อย

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ จีรัศุทธิรงค์

ผู้อำนวยการสถาบันฯ

กิติกรรมประกาศ

การจัดประชุมและการทำหนังสือเล่มนี้คงจะไม่สามารถสำเร็จลงได้ถ้าปราศจากการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากองค์กรและบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ :-

สถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย โดยการประสานงานของ แพทย์หญิง จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณที่ได้กรุณาเริ่มให้มีการศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโสเภณีเด็กขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านการเงินสำหรับการศึกษาค้นคว้าจากมูลนิธิเด็กอีกทอดหนึ่ง จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ร่วมงานที่สำคัญยิ่งอีก 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิลิป เกสต์ (Dr.Philip Guest) อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม และคุณวานจิโกะ เคม อັตเตอร์เฮิร์ก (Ms. Wanjiku Kaime Atterhog) ที่ได้มีส่วนในการผลักดันให้งานสำเร็จตามกำหนดเวลา

ขอขอบพระคุณ "The William and Flora Hewlett Foundation" ที่ได้กรุณาสนับสนุนงบประมาณในการจัดพิมพ์ นอกจากนี้ขอขอบ คุณสุภาณี เวชพงศา นักวิจัยของสถาบันฯ ตลอดจนถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านซึ่งคงจะไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยความขยันขันแข็งจนหนังสือสำเร็จออกมาเป็นรูปเล่มดังที่เห็นอยู่

บทบรรณาธิการ

ในขณะที่สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสารพันนั้น ดูเหมือนว่าปัญหาการค้าประเวณีจะได้รับความสนใจจากประชาสังคม ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติประเทศมากที่สุดปัญหาหนึ่ง และยังได้รับความสนใจมากขึ้นเมื่อ “การค้าประเวณี” มีประชากรที่เป็นสตรีเพศในวัยเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าประเวณีนี้เพิ่มมากขึ้น จนสังคมนี้กลายเป็นสังคมที่อุดมไปด้วย “โสเภณีเด็ก” แล้ว

หลายคนตั้งคำถามว่าเกิดอะไรขึ้นกับสังคมไทย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “สังคมของพุทธศาสนิกชน” เป็นสังคมที่ดูเหมือนว่าจะมีระดับของ “ศีลธรรม” สูง หรือเป็นสังคมที่น่าจะมีแต่ “คนใจบุญสุนทาน” ในขณะที่ผู้รู้หลายท่านยืนยันว่าจำนวนโสเภณีของสังคมไทยมีมากกว่าจำนวนพระอย่างแน่นอน

การที่ธุรกิจการค้าประเวณีหรือที่บางท่านเรียกว่า “ธุรกิจเพศพาณิชย์” หรือ “กามพาณิชย์” ของไทยเติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็วหรือฟองฟู ในขณะที่ภาคการเกษตร หรือครัวเรือนชาวนาชาวไร่ต้องล้มละลายหรือถูกบีบให้ล้มแพบนั้น เราคงจะไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าปรากฏการณ์ที่สวนทางกันดังกล่าวไม่เกี่ยวพันกัน หรือมิใช่ภาพสะท้อน “ความผิดปกติ” ที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย การที่เด็กสาวจำนวนมหาศาล ต้องเดินทางเข้ามาขายเรือนร่างของตนอย่างไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นคน ยิ่งถ้าเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจและเต็มใจโดยไม่มีผู้ใดบังคับด้วยแล้ว ยิ่งเป็นการชี้ให้เห็น “ความผิดปกติ” ของสังคมของเรามากเพียงนั้น

ด้วยเหตุนี้ เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด จนถึงปัจจุบัน การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับธุรกิจการค้าประเพณีที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงยังมีน้อย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการศึกษาเกี่ยวกับเด็กหรือโสเภณีเด็ก หรือเกี่ยวกับธุรกิจประเพณีเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ดังที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสถานประกอบการหรือฝ่ายที่เสนอขายบริการทางด้านนี้ มักจะพยายามปกปิด หรือแอบแฝงการค้าเด็กในรูปแบบต่าง ๆ และพยายามสั่งสอนให้เด็ก ๆ เหล่านี้ปิดบังหรือพูดเท็จเกี่ยวกับอายุที่แท้จริงของตนเอง การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโสเภณีเด็กโดยตรงที่พอมีอยู่ จึงเป็นการศึกษาระดับย่อยหรือศึกษากับกลุ่มเด็กขนาดเล็ก ซึ่งมักเป็นกลุ่มเด็กที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชนให้ออกมาจากสถานการค้าประเพณีหรือสถานบริการทางเพศ

อย่างไรก็ตาม บนข้อจำกัดดังกล่าว การประเมินภาพรวมของปรากฏการณ์นี้ยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เราสามารถทราบ ว่าเรามีความรู้ความเข้าใจเพียงใดแล้วในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นในบทแรกของหนังสือเล่มนี้ จึงเป็นความพยายามที่จะวิเคราะห์ภาพรวมเกี่ยวกับเด็กในธุรกิจเพศพาณิชย์ในสังคมไทย โดยอรรถ อ่างอ่ำ และคณะซึ่งหวังว่าจะสามารถให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้เพิ่มขึ้นมาในอีกระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ ข้อโต้แย้งด้านตัวเลขเกี่ยวกับโสเภณีเด็กของแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมาได้ทำให้เรื่องราวของธุรกิจค้ากามในเด็กได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มากขึ้น จนทำให้สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ถูกเรียกร้องจากสังคมให้เข้ามาทำการคาดประมาณตัวเลขที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยอาศัยเทคนิคทางประชากรศาสตร์เข้ามาช่วยในการคาดประมาณครั้งนี้

ท่ามกลางความสับสนและความขัดแย้ง เรื่องตัวเลขโสเภณีเด็กในสังคมไทยดังกล่าว ทำให้ ดร. ฟิลิป เกสต์ ซึ่งปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำอยู่ที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคมแห่งนี้ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการคาดประมาณและการฉายภาพประชากร ได้พยายามทำการคาดประมาณออกมาอย่างดีที่สุด และระมัดระวังที่สุด (แต่ตัวผู้คาดประมาณเองก็ทำใจไว้ล่วงหน้าแล้วว่า ถึงอย่างไรก็คงจะหนีไม่พ้นคำวิพากษ์วิจารณ์ไปได้) ซึ่งได้ตีพิมพ์อยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว โดยที่ ดร.จรรยา เศรษฐบุตร ได้ถอดความออกมาเป็นภาษาไทยเพื่อที่จะได้สามารถเข้าถึงสังคมไทยในวงกว้าง หรืออาจจะทำให้ผู้อ่านบางท่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการคาดประมาณเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะทำการคาดประมาณออกมาด้วยวิธีการหรือเทคนิคอื่น ๆ อีกก็เป็นได้ ซึ่งทางคณะของเรายินดีเสมอที่จะรับฟังผลการคาดประมาณหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป

เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีปัญหาเรื่องตัวเลขอยู่สม่ำเสมอ และเป็นมานานแล้วซึ่งเรามักจะได้ยินกันอยู่เสมอ ๆ ว่ามีการ make up ตัวเลขกันต่าง ๆ นานาในเรื่องนั้นเรื่องนี้ เรามีปัญหาเรื่องตัวเลขตั้งแต่ประวัติศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่นตัวเลขเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยที่เป็นระดับพลพรรค บางแหล่งก็บอกว่าเสรีไทยระดับพลพรรคมีถึง 50,000-90,000 คน (หมายถึง กองกำลังติดอาวุธ) แต่บางแหล่งยืนยันว่ามีเพียง 40,000 คน ในขณะที่อีกบางแหล่งก็ยืนยันเช่นกันว่ามีประมาณไม่เกิน 10,000 คน หรืออยู่ในระหว่าง 8,000-10,000 คน เราเถียงกันเรื่องตัวเลขนี้จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงไปแล้วก็ยังคงเถียงกันอยู่

ความจริงฝ่ายที่ต้องการทราบจำนวนที่แท้จริงของเสรีไทย ระดับพลพรรค ก็น่าที่จะเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายข้าศึกในขณะนั้น ซึ่งก็คือกองกำลังของฝ่ายญี่ปุ่นหรือฝ่ายอักษะ แต่สิ่งที่แน่นอนก็คือการที่ประเทศไทยรอดพ้นจากการ

เป็นผู้แพ้สงครามมาได้อย่างหวุดหวิดนั้น มิใช่ว่าไทยมีเสรีไทยในระดับพลพรรค อยู่เท่าใดที่จะเอาไว้ออกสู้กับญี่ปุ่น แต่การเกิดขึ้นและการเคลื่อนไหวของขบวนการเสรีไทยต่างหากที่ทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรเห็นใจประเทศไทยและไม่ปรับเป็นผู้แพ้สงคราม

เรื่องนี้จึงอาจจะเป็นอุทาหรณ์หรือเป็นคติเตือนใจเรา ๆ ท่าน ๆ ได้ดี หรืออาจจะนำมาเปรียบเทียบกับเรื่องตัวเลขโสเภณีเด็กด้วยก็ได้ ว่าความจริงเราต้องรู้อย่างแน่นอนไหมว่าเรามีโสเภณีเด็กอยู่เป็นจำนวนเท่าใด? ในเมื่อเรารู้ อยู่เต็มอกว่ามันมีอยู่ดาษดื่นและสามารถหาซื้อได้ทั่วไป เรามองว่า “โสเภณีเด็ก” เป็นข้าศึกของสังคมที่จะต้องถูกกำจัดหรือทำลายล้างหรืออย่างไร? จะไม่เป็นการดีกว่า หรือสมควรกว่าหรือถ้าเราจะหันกลับมาทบทวนว่าสังคมของเรายืนอยู่ตรงจุดไหน? และยืนอยู่อย่างไร? สังคมของเราจะแพ้หรือชนะสงคราม การค้ามนุษย์ครั้งนี้ และถ้าอยากจะชนะจะต้องทำอย่างไรกันต่อไป?

ดังนั้น คณะบรรณาธิการจึงอยากจะสารภาพกับผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมไทยโดยส่วนรวมว่า คณะของเราคิดว่าเราอย่ามัวเสียเวลาถกเถียงเรื่อง “ตัวเลข” กันเลย ถึงเวลาที่เราจะต้องยอมรับแล้วว่า สังคมของเราเป็นสังคมที่บริโภคนิยมกันอย่างเมามัน เรามีการ “เสนอซื้อ” และ “เสนอขาย” กันอย่างเปิดเผย (แต่พยายามปกปิดแอบแฝงอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กว่า 20 รูปแบบ) และเรายังมีสินค้าหรือที่เรียกกันว่า “ทาสสมัยใหม่” นี่เหลือเผื่อแผ่ที่จะจัดทำเป็น “สินค้าส่งออก” แก่นานาชาติอีกด้วย

ถ้าพวกเราทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดชะตากรรมของสังคมยังไม่ยอมรับ และไม่ยอมปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาประเทศ ตลอดจนการขัดเกลาทางสังคม การสร้างค่านิยมที่

ถูกต้อง การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาคนให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เราก็จะต้องทำใจยอมรับกับสภาพที่เป็นอยู่ หรือปรับเปลี่ยนเสแสร้งให้เป็น “ความภูมิใจ” แทนว่าสังคมของเรามี “ความงาม” หรือ “หญิงงาม” จนกระทั่งสามารถยกระดับคุณค่าของ “ความงาม” หรือ “หญิงงาม” นั้นให้มีราคาต่างวด ขึ้นมาจนกลายเป็นสินค้าและแหล่งรายได้ให้กับตัวเอง ให้กับครอบครัวหรือ ครัวเรือนให้กับฝ่ายจัดการต่าง ๆ จนกระทั่งเป็นตัวทำรายได้เป็นกอบเป็นกำให้ กับประเทศ นอกจากนี้เรายังจะต้องเร่งรณรงค์ส่งเสริมให้ครัวเรือนในภูมิภาค ต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์เกษตรหึ่งออกมาสู่ “ตลาด” เพื่อทดแทน “สินค้า” รุ่นเก่า ที่รังแต่จะทรุดโทรม และถูกคุกคามด้วยโรคติดต่อทางเพศและโรคเอดส์ให้ทันกับ ความต้องการของตลาด และการรักษาระดับรายได้หลักของประเทศที่หลังไหล มาจาก “ภาคธุรกิจกามาณิชย์” นี้ให้อยู่ในลำดับต้น ๆ เอาไว้เสมอและตลอด ไป เราต้องการอย่างนั้นหรือไม่?

อรทัย อาจอ้า และจรรยา เศรษฐบุตร

สารบัญ

(Contents)

	หน้า
คำนำ	I
คำแถลงในการจัดพิมพ์	II
กิตติกรรมประกาศ	IV
บทบรรณาธิการ	V
เด็กในธุรกิจเพศพาณิชย์ในสังคมไทย โดย อรทัย อาจอ่ำ, วานจิโกะ เคม อัครเตอร์เฮิร์ก และจรรยา เศรษฐบุตร	1
Child Prostitution in Thailand - a documentary assessment by Wanjiku Kaime-Atterhog , Orathai Ard-am and Chanya Sethaput	37
Guesstimating the Unestimateable : The Number of Child Prostitutes in Thailand by Philip Guest	73
โสเภณีเด็กในประเทศไทย : การแสวงหาตัวเลขที่ใกล้เคียง เขียนโดย ฟิลิป เกสท์ แปลโดย จรรยา เศรษฐบุตร	99

ภาคผนวก

123

กำหนดการประชุม “การทบทวนองค์ความรู้เรื่อง
โสเภณีเด็กในประเทศไทย”

เด็กในธุรกิจเพศพาณิชย์ของสังคมไทย

อรทัย อาจอ่ำ*

วานจิโกะ เคม อัครเตอร์เฮิร์ก**

จรรยา เศรษฐบุตร์*

บทนำ

ปรากฏการณ์ “โสเภณีเด็ก” หรือการที่เด็กจำนวนหนึ่งในสังคมไทยของเราต้องทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในภาคธุรกิจประเภทหนึ่ง ที่เรียกกันว่า “ธุรกิจเพศพาณิชย์” นั้นเป็นเหมือนบาดแผลของสังคมที่นับวันจะลุกลามใหญ่โต จนกลายเป็น “แผลเรื้อรัง” ที่ยากแก่การเยียวยารักษา หลายฝ่ายมีความพยายามที่จะทำความเข้าใจถึง “สมมุติฐาน” ของปรากฏการณ์ดังกล่าว ตลอดจนถึงความพยายามที่จะวิเคราะห์วิจัย ถึงความซับซ้อนของปรากฏการณ์ที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และหลายระดับด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากทางเลือกและ/หรือมาตรการต่าง ๆ ที่จะมารองรับการแก้ไขปัญหา “โสเภณีเด็ก” หรือปัญหาใด ๆ ก็ตาม นั้นล้วนต้องมีรากฐานมาจากองค์แห่งความรู้ที่ได้มาจากการวิเคราะห์วิจัยอย่างถูกต้อง และเป็นระบบทั้งสิ้น

ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์วิจัยและรวบรวมทัศนะต่าง ๆ ตลอดจนถึงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโสเภณีเด็กที่มีอยู่ในปัจจุบัน อันจะนำมาซึ่งความรู้ความเข้าใจในภาพรวมของ “ปรากฏการณ์” นี้ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง บทความนี้

* สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

** นักวิจัยรับเชิญ ของ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งแต่ พ.ย.-ธ.ค.2536

จึงมีความพยายามที่จะประมวลและวิเคราะห์ภาพรวมของ “ปรากฏการณ์” ดังกล่าว จากเอกสารงานศึกษาวิจัย เอกสารถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน ขององค์กรต่าง ๆ ตลอดจนถึงข่าวสารจากหน้าหนังสือพิมพ์ และงานวิจัยในรูปแบบ วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ผสมกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ในแต่ละวันของผู้ศึกษา หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) ที่แวดล้อมตัวเราอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นไปของสังคมไทยในปัจจุบันที่เกี่ยวพันเชื่อมโยงกับการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และขยายตัวของ “โสเภณีเด็ก” อย่างชนิดที่ยากจะแยกแยะออกจากกันได้ หรือเกิดขึ้นอย่างชนิดที่เราไม่ทันรู้ตัวหรือเมื่อรู้ก็ต่อเมื่อปัญหานั้น ลุกถามใหญ่โตเสียแล้ว)

บทความนี้อาจจะมิได้ให้ความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับ “ปรากฏการณ์ โสเภณีเด็ก” แต่เป็นความพยายามที่จะวิเคราะห์รวบรวมสิ่งที่มีอยู่แล้วอย่าง กระจัดกระจายเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยจะกล่าวถึงสาเหตุหรือที่มาที่ไป ของปัญหา ทั้งในส่วนของฝ่ายผู้เสนอขายหรือฝ่ายอุปทาน (supply) และฝ่าย ผู้ซื้อหรือฝ่ายอุปสงค์ (demand) ตลอดจนถึงฝ่ายจัดการให้อุปทานและอุปสงค์ มาพบกันอย่างย่อย ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เราทราบกันคืออยู่แล้วว่า สภาพการณ์เป็นอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาหรือปรากฏการณ์ “โสเภณีเด็ก” ฝังสิ่งซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นในโลกหรือในสังคมไทยของเรา ตลอดจนถึงการศึกษา วิเคราะห์วิจารณ์และวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็มีมาหลายปีแล้วเช่นกัน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2528) รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น ของฝ่ายต่าง ๆ ที่จะร่วมกันวางนโยบาย มาตรการ และออกแบบโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ไขและป้องกันปัญหาก็ได้มีการจัดขึ้นหลายครั้งหลายหนเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาถึงนโยบาย มาตรการและโครงการต่าง ๆ เหล่านี้แล้วนับว่า ครอบคลุมด้านต่าง ๆ มากพอสมควร และยังสามารถกล่าวได้ด้วยว่าล้วนแต่เป็น

ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและมาตรการที่ค่อนข้างดี มีความสวยงามและสมบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง (ดูอาทิ อรรถพล พันธุ์บุญเกิด, 2527, ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2528, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และยูนิเซฟ, 2533, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2536, กรมประชาสัมพันธ์ไม่ระบุปี พ.ศ. ฯลฯ)

เพราะฉะนั้น บทความนี้จึงอยากที่จะตั้งคำถามเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และโครงการต่าง ๆ เหล่านี้มากกว่า ว่าเกิดอะไรขึ้นกับนโยบาย มาตรการ และโครงการเหล่านี้ ทำไมเราจึงไม่สามารถผลักดันให้นโยบาย มาตรการ และโครงการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ? ทำไมเราจึงต้องกลับมาพูดกันในเรื่องเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่า? หรืออาจจะถึงเวลาหรือยังที่เราจะต้องพิจารณา ทบทวนนโยบาย มาตรการและโครงการบางประการร่วมกัน เราอาจจะต้องตั้งคำถามว่าที่ผ่านมา เราเปิดโอกาสให้ชุมชนต้นทางเข้ามาร่วมแสวงหามาตรการ และทางเลือกต่าง ๆ ร่วมกับเรามากน้อยแค่ไหน? ชุมชนต้นทางมองปัญหานี้อย่างไร? เราเคยเข้าไปสนับสนุนหรือร่วมกันหาทางออกให้กับบุคคล กลุ่ม ครอบครัวหรือชุมชน ที่ต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับการส่งเด็กไปค้าประเวณีหรือไม่? มากน้อยแค่ไหน? ที่ผ่านมาระยะเลยศักยภาพและความสำคัญของ “สถาบันชุมชน” ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตลอดจนถึงการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนใช้หรือไม่? ที่ผ่านมาระยะทุกคนมีความปรารถนาดี อยากให้ปัญหาโสเภณีเด็ก ได้รับการแก้ไขโดยมองจากมุมมองของเราทำให้มีการกำหนดแผนการและมาตรการต่าง ๆ จากบนลงสู่ล่าง (top-down planning) และทุกอย่างล้วนถูกกำหนดจากศูนย์กลางหรือกรุงเทพมหานครใช้หรือไม่? ถ้าใช่ แสดงว่าเราคืออยู่ภายในกรอบที่เป็นอยู่ ซึ่งไม่แตกต่างจากรูปแบบการเมืองการปกครองที่มีลักษณะรวมศูนย์ (centralized) ทุกอย่างไว้ที่ส่วนกลางและเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายดังที่เราทราบกันคืออยู่แล้วใช้หรือไม่?

นอกจากนั้น บทความนี้อาจมีความแตกต่างจากบทความหรือเอกสารงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโสเภณีเด็กที่มีมาก่อนหน้านี้อยู่บ้าง ในเรื่องของมุมมองที่เกี่ยวกับสังคมหรือสาธารณะ (the public) ตลอดจนถึงชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่มีบทบาทอย่างสำคัญต่อการดำรงอยู่และขยายตัวของปัญหาโสเภณี และโสเภณีเด็กในสังคมไทยของเรา ซึ่งอาจจะเป็นมุมมองหรือข้อสังเกตที่มีได้มีเอกสารหรือข้อมูลจากงานวิจัยรองรับมากนัก แต่ก็เป็นเรื่องที่เราคงจะไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่จริงในสังคมของเรา

โสเภณีเด็กหรือเด็กในธุรกิจเพศพาณิชย์มีจำนวนเท่าใด ?

ในช่วงเวลา 5-6 เดือนที่ผ่านมาดูเหมือนว่าข้อโต้แย้งเกี่ยวกับจำนวนหรือตัวเลขโสเภณีเด็กในสังคมไทยของเราจะได้รับความสนใจจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะสื่อมวลชนทั้งในและนอกประเทศ เนื่องจากตัวเลขที่บุคคลและองค์กรต่าง ๆ นำมาเสนอนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือตัวเลขจากกรมควบคุมโรคติดต่อกระทรวงสาธารณสุขให้ตัวเลขจำนวนโสเภณีไว้ต่ำสุดประมาณ 13,000 - 15,000 คน ในขณะที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็กให้ตัวเลขสูงสุดถึงประมาณ 800,000 คน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดข้อโต้แย้งต่าง ๆ กันขึ้นมามากมายถึงที่มาหรือวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวเลขดังกล่าว ว่าวิธีการของใครผิดหรือถูกอย่างไร ? เชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน ? เราควรจะเชื่อตัวเลขของใครกันแน่ ? ฯลฯ และทำให้เกิดการโต้แย้งถึงโจมตีกันไปมาระหว่างแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย (Bangkok Post, 29/08/92 ตีพิมพ์ซ้ำในจดหมายข่าวของ ECPAT Number 6, October, 1992)

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างกันอย่างมากเรื่องตัวเลขหรือจำนวนโสเภณีเด็ก รวมทั้งข้อโต้แย้งดังกล่าวอาจจะมีผลดีก็ได้ที่ทำให้เกิดการถกเถียงกันขึ้นมาว่า

นำที่จะมีการคาดประมาณหรือการประเมินตัวเลขกันอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ถ้าสามารถทำได้) นอกจากนี้ยังเป็นอนุหาหรณ์แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยว่าการที่จะนำเสนอตัวเลขใด ๆ นั้นจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง รอบคอบ มีหลักการ และปราศจากเจตนาแอบแฝงใด ๆ ทั้งสิ้น

ฟิลิป เกสต์ (Philip Guest) นักประชากรศาสตร์ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้พยายามที่จะทำการคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็กออกมาตามคำเรียกร้องของหลาย ๆ ท่านโดยการใช้เทคนิคและวิธีการในการคาดประมาณ 2 วิธีการด้วยกันคือ 1) การใช้วิธีการคาดประมาณโดยการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) ซึ่งฟิลิป เกสต์ ได้กำหนดปัจจัยเสี่ยงไว้ 4 ปัจจัยด้วยกันคือ 1) การที่เด็กมีได้อยู่กับครอบครัว 2) การที่เด็กมีได้อยู่ในโรงเรียน 3) การที่เด็กอยู่ในเมืองและ 4) การที่เด็กเป็นผู้ย้ายถิ่นภายในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นการคาดประมาณจากฐานข้อมูลจำนวนประชากรเพศหญิงอายุ 11-17 ปี จากสำมะโนประชากรปี พ.ศ.2533 ซึ่งมีทั้งหมดประมาณเกือบ 4 ล้านคน การใช้วิธีการนี้ทำให้ได้ตัวเลขออกมา 3 กลุ่มด้วยกันคือ 1) กลุ่มที่ไม่มีความเสี่ยงเลย หรือมีความเสี่ยงต่ำมาก (No Risk) ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่อยู่กับครอบครัว อยู่ในโรงเรียน อยู่ในเขตชนบท และไม่เป็นผู้อพยพย้ายถิ่นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ 1.19 ล้านคน 2) กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ (Low Risk) ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่มีคุณลักษณะ หรือตกอยู่ในปัจจัยเสี่ยงใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า 1 ปัจจัยเสี่ยง ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ 2.69 ล้านคนหรือมากกว่ากลุ่มแรกหนึ่งเท่าตัว และ 3) คือกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง (High Risk) ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่มีคุณลักษณะหรือมีปัจจัยเสี่ยงทั้ง 4 ปัจจัย ซึ่งกลุ่มนี้มีประมาณ 67,000 คน หรือคิดเป็นประมาณ 1.7% ของจำนวนประชากรหญิงอายุ 11-17 ปี

สำหรับวิธีการที่ 2 คือการวิเคราะห์รุ่นประชากร (Cohort Analysis) หรือการคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็ก จากจำนวนโสเภณีหรือหญิงบริการทั้งหมด ซึ่งตัวเลขโสเภณีเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะมีเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าจำนวนหญิงบริการหรือโสเภณีทั่วไปนั้นมีเท่าใด ซึ่งมีหลายตัวเลขด้วยกันคือต่ำสุดตั้งแต่ 150,000 จนถึงสูงสุด 500,000 คน ฟิลิป เกสท์ เชื่อว่าสัดส่วนของโสเภณีเด็กต่อจำนวนโสเภณีทั้งหมดน่าจะมีประมาณ 16-18 % และดูเหมือนว่าฟิลิป เกสท์ จะเชื่อว่าจำนวนโสเภณีทั้งหมดในประเทศไทยน่าจะมีประมาณ 200,000 คน หรือคิดเป็นประมาณ 2.5 % ของประชากร หญิงอายุ 15-29 ปี ซึ่งมีอยู่ทั้งหมดประมาณ 8 ล้านคน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจริงก็จะทำให้ตัวเลขโสเภณีเด็กตกอยู่ในราว ๆ 36,000 คน หรือสูงสุดไม่ควรเกิน 90,000 คน (สำหรับผู้สนใจรายละเอียดเกี่ยวกับการคาดประมาณในเรื่องนี้ของฟิลิป เกสท์ โปรดอ่านเอกสารของฟิลิป เกสท์โดยตรง ซึ่งจรรยา เศรษฐบุตรได้แปลไว้และตีพิมพ์อยู่ในหนังสือเล่มนี้ด้วยแล้ว)

แต่มีข้อน่าสังเกตว่าตัวผู้ศึกษา หรือผู้ทำการคาดประมาณเองมองว่าเราไม่ควรที่จะต้องมานั่งเสียเวลาในการหาตัวเลข ซึ่งความจริงแล้วมันเป็นการยากที่จะได้ตัวเลขที่ถูกต้อง แต่ผู้ศึกษามองว่าการศึกษาวิจัยระดับจุลภาคที่พอมีอยู่ ตลอดจนถึงรายงานต่าง ๆ ของตำรวจรวมทั้งข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับโรคติดต่อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงขายบริการ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากนั้นน่าจะเพียงพอที่จะทำให้เราได้มองเห็นว่า “ปรากฏการณ์โสเภณีเด็ก” นั้นได้เกิดขึ้นในระดับที่ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมขึ้นแล้ว ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเสนอว่าทรัพยากรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการสร้างหรือคาดประมาณตัวเลขเกี่ยวกับโสเภณีเด็กนี้น่าที่จะได้นำมาใช้สำหรับการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามากกว่า ซึ่งผู้เขียนเองก็เห็นด้วยกับฟิลิป เกสท์เป็นอย่างยิ่ง

ทำไมเด็กจึงเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ ?

จากการวิเคราะห์ประเมินเอกสารงานศึกษาวิจัยหรือการรายงานข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ที่พอมืออยู่ สามารถนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ อย่างง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ก็เพราะทั้งตัวเด็ก ครอบครัวเด็ก และผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้เด็กเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์ต้องการ “เงิน” ทุกคนต้องการ “เงิน” เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคม “บูชาเงิน” และ “บูชาวัตถุ” (แต่สำหรับตัวเด็กและครอบครัวนั้น เราคงไม่ต้องพูดถึงว่าเป็นกลุ่มที่ได้รับส่วนแบ่งน้อยที่สุดในบรรดาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย)

อย่างไรก็ตาม เราอาจจะพอสามารถจำแนกหรือวิเคราะห์สภาพการณ์ที่ผลักดันและเอื้ออำนวยให้เด็กไปค้าประเวณีได้ในหลาย ๆ ระดับด้วยกัน กล่าวคือ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ตลอดจนถึงระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

1 ระดับปัจเจกบุคคลหรือตัวเด็ก สามารถจำแนกเด็กออกได้เป็นกลุ่ม ๆ อย่างน้อย 4 กลุ่มด้วยกันคือ :

1.1 กลุ่มที่ถูกหลอกลวง กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงที่สุด ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวแตกแยก อยู่กับพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง พี่เชย พี่สะใภ้ ฯลฯ และคนที่หลอกลวงเด็กเป็นคนที่ใกล้ชิดกับเด็กเหล่านี้นั่นเอง หรืออาจจะเป็นคนอื่น ๆ เช่นเพื่อนของพี่เชย เพื่อนของพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยงเป็นต้น (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531) วิธีการหลอกลวงที่ใช้ก็คือการบอกกับเด็กว่าจะพาไปทำงาน หรือพาไปทานอาหาร และส่วนใหญ่พาไปส่งตามร้านอาหาร เด็กกลุ่มนี้จะถูกบังคับให้ค้าประเวณี มีบางส่วนพยายามที่จะหนีออกมา แต่บางส่วนไม่พยายามคืนรน

ต่อสู้หรือขัดขืน เพราะคิดว่าเสียความบริสุทธิ์ไปแล้ว เลยตามเลย ประกอบกับ เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ไม่ทราบว่าจะไปที่ใดต่อไป หรือรู้สึกหมกหมุ่นทางในจิตใจ เด็กชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มักจะรวมอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

1.2 กลุ่มที่ตกอยู่ในภาวะจำยอม เนื่องด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ต้องการช่วยพ่อแม่ ช่วยครอบครัว ส่งเสียน้อง มีความกตัญญูรู้คุณ หรือต้องการทดแทนบุญคุณ หรือบางส่วนเคยถูกข่มขืนหรือเสียสาวเสียความบริสุทธิ์ให้กับชายคนรัก แล้วถูกทอดทิ้งหรือผู้ชายไม่รับผิดชอบ เมื่อมีคนมาชวนให้ไปค้าประเวณี ก็จะตัดสินใจไปได้ง่าย ๆ รวมทั้งกลุ่มที่ถูกขายโดยพ่อแม่ทั้งที่รู้ว่าลูกต้องไปค้าประเวณี และไม่รู้

1.3 กลุ่มที่เคยทำอาชีพอื่น ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่าอาชีพค้าประเวณี เช่น เป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านอาหาร กัดตาการ หรือมีอาชีพรับจ้างแต่เนื่องจากรายได้ต่ำ ไม่พอเพียงแก่การยังชีพในเมืองและการส่งเสียให้ทางบ้าน เมื่อเพื่อนที่เป็นพนักงานเสิร์ฟด้วยกันมาชักชวนให้หารายได้พิเศษ โดยการค้าประเวณีหรือ off กับแขกที่มาทานอาหารก็ตัดสินใจทำ เพราะรายได้ดีกว่า บางส่วนเลิกอาชีพพนักงานเสิร์ฟ และเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีเต็มตัว (ยศ สันตสมบัติ, 2535 : 249, นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531) กลุ่มนี้เราอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่ตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ค้าประเวณี

1.4 กลุ่มที่สมัครใจ เนื่องจากเห็นตัวแบบที่สำเร็จจากการค้าประเวณี ซึ่งอาจจะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน หรือเป็นญาติพี่น้องกัน ที่ประสบความสำเร็จมีทรัพย์สิน เงินทอง มีการแต่งกายที่ดี ด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพง มีการครอบครองวัตถุมากมาย เช่น รถยนต์หรือส่งเสียเงินให้ทางบ้าน สร้างบ้านหลังใหญ่โต ดังนั้น เงิน วัตถุหรือสิ่งล่อใจทั้งหลายทั้งปวง

เหล่านี้ จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้เด็กจำนวนมากตัดสินใจ หรือเลือกเส้นทางเดินสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์อย่างสมัครใจ เพราะมองว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพหรือช่องทางที่จะได้เงินและวัตถุมาอย่างง่าย ๆ และสะดวกสบาย (ยศ สันตสมบัติ, 2535, นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2531, ภัตสร ลิมานนท์และคณะ, 2536, อรรถพล พันธุ์บุญเกิด, 2527, สรรพสิทธิ์ คุมประพันธ์, ไม่ปรากฏปี พ.ศ., สยามรัฐ, 6 กรกฎาคม 2535, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2536) ซึ่งเชื่อว่าในปัจจุบันกลุ่มนี้อาจเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในบรรดา 4 กลุ่มนี้

2. ระดับครอบครัว พบว่า ส่วนหนึ่งของครอบครัวของเด็กที่เข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์เป็นครอบครัวที่มีหนี้สินเนื่องมาจากการทำการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากต้นทุนสูง แต่ราคาผลผลิตที่ขายได้ต่ำ นอกจากปัญหาหนี้สินแล้ว พบว่าอีกส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวที่มีความต้องการบริโภควัตถุต่าง ๆ ซึ่งเป็นความต้องการที่มีมากกว่ารายได้ อาจกล่าวได้ว่าครอบครัวเหล่านี้ถูกอิทธิพลของการโฆษณา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการบริโภคไม่หยุดหย่อน ดังนั้น จึงพบว่าครอบครัวของเด็กเหล่านี้จำนวนมาก มิได้ยากจนแต่อย่างใด (แต่ระบบทุนนิยมทำให้พวกเขาารู้สึกว่าเขายากจน เมื่อเปรียบเทียบกับคนในเมืองหรือเปรียบเทียบกับภาพลักษณ์ต่าง ๆ ของชนชั้นกลางและชนชั้นสูงที่ดีแผ่ผ่านสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ให้พวกเขาได้เห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน) เพราะฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเราจะต้องระมัดระวังกับนิยามความหมายของคำว่า “ยากจน” เพราะมันอาจหมายถึงความยากจนในปัจจุบันที่ห้า สิบหรือปัจจัยที่ยี่สิบ สามสิบก็ได้

3. ระดับชุมชน พบว่า ชุมชนต้นทางที่เป็นแหล่งส่งออกโสเภณีเด็กและโสเภณีทั่วไปนั้น เป็นชุมชนที่ถูกกระทำจากลัทธิบริโภคนิยม ลัทธิวัตถุนิยม และ

ลัทธิบูชาเงินอย่างรุนแรง ทำให้ระบบคุณค่าต่าง ๆ ของชุมชนเสื่อมถอย ชุมชนมีความเป็นตัวใครตัวมันสูง ความเป็นสถาบันชุมชนอ่อนล้าหรือไร้พลัง ผู้อาวุโสจำนวนไม่น้อยในชุมชนเห็นด้วยกับการค้าประเวณี ผู้นำของชุมชนรวมทั้งครูบางส่วน เป็นเอเยนต์ใหญ่ในการส่งเด็กไปค้าประเวณี พระบางส่วนก็เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ (no say) พระเองก็ถูกพลังกระแสจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นพระบางส่วนจึงนิยมวัตถุหรือตกเป็นเหยื่อของลัทธิบริโภคนิยมและลัทธิวัตถุนิยมเช่นกัน พระเหล่านี้จะนิยมการสร้างวัดวาอาราม โบสถ์ วิหารที่ใหญ่โต หูรหฺรา มีราคาแพง และส่วนหนึ่งของทรัพย์สินที่นำมาสร้างวัดเหล่านี้ได้มาจากหยาดเหงื่อแรงงานของเด็กที่ออกไปทำงานค้าประเวณี (ยศ สันตสมบัติ, 2535, มติชน, 15 กุมภาพันธ์ 2536)

4. **ระดับภูมิภาค** การที่เด็กหรือหญิงสาวชาวเหนือเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์มากกว่าภาคอื่น ๆ นั้น มีเหตุผลในเรื่องความสวยงาม และค่านิยมบางอย่างของทางภาคเหนือเข้ามาเกี่ยวข้องรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีที่เอื้ออำนวยหลายประการด้วยกัน (โปรดดูรายละเอียดในสยามโพสต์, 14 กุมภาพันธ์ 2536)

ผู้ชายที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กเป็นใคร ? และทำไม ?

ฝ่ายที่ต้องการซื้อบริการหรือฝ่ายอุปสงค์นี้ ความจริงแล้วมีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับฝ่ายนี้น้อยมาก เพราะทำได้ยากเท่าที่อ่านเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่ามีงานวิจัยชิ้นใดที่จะมีโอกาสดูถามคนเหล่านี้ ว่าทำไมจึงต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ยกเว้น Ron O'Grady ซึ่งเป็นผู้เขียนหนังสือ The Child and the Tourist ที่ได้มีโอกาสสนทนากับชายผู้เที่ยวซึ่งเป็นชาวยุโรป คำตอบที่ได้รับจากชายผู้นี้ ก็คือ เขาคิดว่าเด็กชอบ เพราะคุณเด็กมีความสุข เขาคิดว่าเขากำลังช่วยเหลือเด็กเหล่านี้อยู่ด้วยซ้ำ เพราะเด็กเหล่านี้เติบโตมา

ในประเทศที่ยากจน มีแต่ความยากลำบาก การที่ตัวเขาเข้ามาใช้บริการจากเด็กเหล่านี้ ทำให้เด็กมีงานทำเป็นการช่วยเหลือเด็ก เป็นการเติมรสชาติให้กับชีวิตที่แห้งแล้งของเด็ก (O'Grady, 1992 : 13)

ถึงแม้จะมีข้อมูลยืนยันจากการศึกษาวิจัยน้อย แต่ก็คงจะไม่ผิดนักที่จะกล่าวว่าชายผู้เที่ยวหรือผู้ใช้บริการโสเภณีเด็กจำนวนมากเป็นคนที่มิ “เงิน” (และมีความใคร่) ทั้งนี้เนื่องจากโสเภณีเด็กโดยเฉพาะเด็กที่ยังไม่สูญเสียพรหมจรรย์นั้น มักจะถูกเสนอขายในราคาแพง (สรรพสิทธิ์ คุมประพันธ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) คนที่มีเงินก็หมายถึงคนที่อยู่ในกลุ่มชนชั้นกลางและชนชั้นสูง เพราะฉะนั้นคนกลุ่มนี้ต้องเป็นกลุ่มลูกค้าสำคัญของธุรกิจเพศพาณิชย์ ที่มีเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่และบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานช่วยเหลือเด็กออกมาจากแหล่งค้าประเวณีต่าง ๆ โดยเฉพาะแหล่งค้าประเวณีตามชายแดน และในเขตที่มีการกระชุกตัวของแรงงานอพยพ ตลอดจนถึงการประเมินจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง และจากการสังเกต อาจกล่าวได้ว่า ผู้ใช้บริการโสเภณีเด็กนั้นมีทุกวัย ทุกกลุ่ม หลายอาชีพ หลายสถานะ และหลายชาติหลายภาษา นับตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยสูงอายุ อาชีพกรรมกรจนถึงนักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักการเมือง รวมทั้ง ส.ส/ส.จ. ข้าราชการชั้นผู้น้อย จนถึงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ การที่คนเหล่านี้ซื้อบริการทางเพศหรือต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กนั้น ก็คงจะสามารถอธิบายได้ไม่แตกต่างจากการซื้อบริการจากโสเภณีทั่วไปมากนัก แต่อาจจะมีเหตุผลปลีกย่อยหรือซับซ้อนมากกว่ากล่าวคือนอกจากคำนึงของสังคมที่ยอมรับความสำส่อนทางเพศของผู้ชาย คำนึงมายเป็นใหญ่ในสังคม รสนิยมทางเพศของผู้ชายที่ต้องการความแปลกใหม่เสมอ หรือ

การมีรสนิยมทางเพศที่พิสดาร วิดถาวร ความต้องการประกาศความเป็นชาย (ถ้าใครไม่เคยไปเที่ยวโสเภณีถือเป็นเรื่องน่าอับอาย ไม่เป็นลูกผู้ชาย) และก็มีเหตุผลในเรื่องความกลัวต่อการมีเพศสัมพันธ์กับคนปกติ ในทางตรงกันข้าม การมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีเด็กทำให้รู้สึกควบคุมเด็กได้หรือตนเองรู้สึกมั่นคง (Daro, 1988) นอกจากนี้ก็ยังมีเหตุผลในเรื่องความปลอดภัย โดยชายเหล่านี้มีความเชื่อว่าโสเภณีเด็กสะอาดและปราศจากโรค โดยเฉพาะโรคเอดส์ (O'Grady, 1992)

นอกจากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เราจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ “ปรากฏการณ์” นี้ด้วยว่าสิ่งนี้มิใช่ของใหม่ แต่ฝังรากลึกมานานแล้ว (Rutnin, 1992) โดยเฉพาะในสังคมจีนและอินเดีย ซึ่งเราจะต้องไม่ลืมว่าสังคมไทยของเราเป็นสังคมที่รับเอาอารยธรรมหลาย ๆ อย่างมาจากอินเดีย และจีน คนจีนจำนวนมากมีความเชื่อว่าถ้าได้หลับนอนกับเด็กสาวบริสุทธิ์จะร่ำรวย โชคดี และทำธุรกิจได้ผลดี จำนวนมากเชื่อว่าเป็นการเสริมพลัง ทำให้มีอายุยืนยาวขึ้น เนื่องจากเด็กสาวบริสุทธิ์มีหยิน (Yin) อยู่ในตัวมาก ในอดีตจักรพรรดิจีนจำนวนมากจึงหลับนอนกับเด็กสาวบริสุทธิ์เพื่อรักษาความสมดุลของ “ธาตุหยาง” ในร่างกายของตนเองไว้ ในปัจจุบันซึ่งกำลังจะสิ้นศตวรรษที่ 20 ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า พบว่ายังมีนักธุรกิจชาวจีนที่ร่ำรวย สูงอายุ ที่มีความเชื่อว่าตนเองควรได้หลับนอนกับเด็กสาวบริสุทธิ์อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อความรุ่งเรืองในธุรกิจและการมีชีวิตยืนยาวของตน (O'Grady, 1992 : 80) เพราะฉะนั้นจึงไม่เป็นการแปลกประหลาด แต่อย่างใดที่ในย่านอยู่อาศัยของชาวจีนนั้น จะมีโรงน้ำชาอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับในกรุงเทพมหานครหรือย่านเยาวราชนั้น พบว่าเมื่อ 8-9 ปีที่แล้ว มีโรงน้ำชาอยู่ประมาณ 50 กว่าโรง และหญิงบริการในย่านนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีลงมา (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2528 : 20)

สำหรับในอินเดียนั้นมีความเชื่อกันว่า การได้หลับนอนกับเด็กสาวบริสุทธิ์จะช่วยรักษาโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากการสำส่อนทางเพศ นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กสาวบริสุทธิ์เป็นการเพิ่มพลังทางเพศ ฯลฯ สำหรับพวกอาหรับก็เช่นกัน (ชายผู้ซื้อบริการที่เป็นอาหรับนั้นส่วนใหญ่จะไปซื้อบริการจากย่านประติพัทธ์และโรงแรมเกรซ) พวกคนเหล่านี้มีความเชื่อคล้ายคลึงกับคนจีน คือเชื่อว่า ร่างกายของเด็กสาวบริสุทธิ์บรรจุสิ่งที่มีฤทธิ์ยาไว้ ซึ่งผู้ชายจะสามารถดึงสิ่งนี้ออกมาจากตัวเด็ก หรือหญิงสาวได้ก็โดยการมีเพศสัมพันธ์ ฤทธิ์ยาของอาหรับในสมัยโบราณ (อาจจะในสมัยปัจจุบันด้วย?) มีฮาเร็ม (Harem) อยู่ในวังของตนและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวคนใดในฮาเร็ม (Harem) เกินกว่า 2 ครั้ง ซึ่งก็หมายถึงว่าจะต้องมีการสรรหาเด็กหรือหญิงสาวบริสุทธิ์คนใหม่ ๆ เข้ามาสนองความต้องการอยู่ตลอดเวลานั่นเอง

ฝ่ายจัดการให้อุปทานและอุปสงค์มาพบกันเป็นใคร?

คงไม่ต้องสงสัยหรือตั้งคำถามว่า ฝ่ายนี้ต้องการอะไรจากการกระทำดังกล่าว ถ้ามิใช่ “เงิน” แน่نونว่าฝ่ายนี้มองว่าเด็กเป็น “สินค้า” ชนิดหนึ่งที่จะต้องหามาป้อน “ตลาด” (market) หรือ “ความต้องการ” (demand) อย่างไม่ขาดสาย

นอกจากนี้ ก็ยังมีการพัฒนาพลิกแพลงรูปแบบของการเสนอขายเพื่อปลุกเร้าความต้องการของลูกค้า หรือเพื่อสนองตอบรสนิยมที่หลากหลาย วิศวกรและพิศดารของลูกค้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ในปัจจุบันเราจึงพบว่าธุรกิจเหล่านี้มีหลายประเภท หลายรูปแบบ หลายขนาดสามารถตอบสนองความต้องการ หรือกระตุ้นความต้องการหรือสัญชาตญาณดิบของมนุษย์ได้ทุกชนชั้น

วรรณะ ซึ่งพบว่ามีถึงกว่า 20 รูปแบบแล้วในปัจจุบัน (Boonchalaksi and Guest, Forthcoming)

เป็นที่แน่นอนว่า ธุรกิจบางประเภทได้รับการสนับสนุนจากสถาบันทางการเงินที่สังคมยกย่อง เช่น อาบ อบ นวด คอกเทลเลาน์ คาเฟ่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ ฯลฯ หรือเป็นธุรกิจที่มีเครือข่ายโยงใยหรือเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจอื่น ธุรกิจเหล่านี้ส่วนหนึ่งดำเนินการโดยเจ้าพ่อ นักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น (ถึงแม้ข้อมูลสนับสนุนจากงานวิจัยในเรื่องนี้ยังไม่ค่อยมี แต่เรามักจะได้ข้อมูลจากหน้าหนังสือพิมพ์, การสังเกต และการบอกเล่า และโปรคตุ วรรณพิสิทธิ์ คุมประพันธ์หรือศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, เอกสารโรเนียวเพิ่มเติม) เช่น เจ้าพ่อคนหนึ่งทางชายฝั่งทะเลตะวันออกมีธุรกิจค้าของเถื่อน (หรือปัจจุบันอาจเลิกแล้ว เพราะรวยแล้ว จากกิจกรรมดังกล่าวหรือเสียงต่อภาพพจน์และความผันแปรทางการเมืองที่อาจจะสูญเสียความเป็นพันธมิตรกับเบื้องบน จึงทำการโยกย้ายทุนเข้ามายังธุรกิจประเภทอื่น ๆ แทน) ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจบันเทิงเรีรมย์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความบันเทิงหรือคอมเพล็กซ์สมบูรณ์แบบของภาคตะวันออก

เราคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า เจ้าของธุรกิจเหล่านี้ส่วนหนึ่งได้รับการยกย่องสรรเสริญจากสังคม เพราะคนเหล่านี้มี “เงิน” เรายกย่องสรรเสริญคนที่มี “เงิน” และ “วัตถุ” หรือทรัพย์สินถุงการกันจนมิได้พิจารณาว่าพวกเขาได้ “เงิน” และ “วัตถุ” นั้นมาอย่างไร? การสร้างความร่ำรวยและความมั่งคั่งบนความทุกข์ยากของคนอื่นหรือของเพื่อนร่วมสังคมนั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายดายที่สุดในสังคมไทย กลไกรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปแตะต้องคนเหล่านี้ การพังทลายหรือการสั่นคลอนทางสถานภาพของกลุ่มคนเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความขัดแย้ง การหักหลังหรือการช่วงชิงผลประโยชน์ภายในเครือ

ขายของตนเองเท่านั้น (โปรดอ่าน ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ), 2535 เพิ่มเติม)

เป็นที่แน่นอนเช่นเดียวกันว่า ในปัจจุบันธุรกิจเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้พัฒนาวิธีการและรูปแบบที่แยบยลและซับซ้อนที่จะได้ “เด็ก” และ “หญิงสาวบริสุทธิ์” มาป้อนตลาดของตนโดยมีเอเยนต์หรือตัวกลางในหลายระดับหรือหลายรูปแบบ การฉ้อโกงหรือการใช้กำลังมีน้อยลง คนที่เป็นเอเยนต์นี้มีแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองรวมอยู่ด้วย (ศิริพร สะโคโรบานะ, 2533 : 241) ดังนั้น จึงไม่แปลกแต่อย่างใดที่ข้อมูลตัวเลขจากการสำรวจวิจัยเกี่ยวกับโสเภณีในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา มักจะพบว่าเด็กและหญิงสาวที่เข้าสู่ธุรกิจประเภนี้ด้วยความสมัครใจนั้นมีสัดส่วนที่สูงขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น งานศึกษาวิจัยของชุมพล กาญจนะ ในปี พ.ศ.2534 ที่พบว่า 90% ของประชากรตัวอย่าง (N=220) สมัครใจเข้ามาทำอาชีพนี้และ 36% มีอายุระหว่าง 14-16 ปี หรืองานศึกษาวิจัยของยศ สันตสมบัติ (2535) เป็นต้น

ปัจจุบัน มีสถานบริการหรือธุรกิจบันเทิงที่จดทะเบียนกับกรมตำรวจ ตามพรบ.สถานบริการ 2509 ประมาณ 20,000 แห่งทั่วประเทศ (วิชัย โชควิวัฒน์, สยามรัฐ, 26 สิงหาคม 2536) (เฉลี่ยจังหวัดละ 274 แห่ง) สำหรับสถานบริการที่ไม่ได้จดทะเบียนนั้นอีกเท่าใดไม่มีใครทราบแน่ชัด อาจกล่าวได้ว่าเจ้าของสถานบริการเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนในชนชั้นกลางและชนชั้นสูง หรืออาจสืบคลานมาจากชนชั้นล่าง และประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ บุคคลคนในชนชั้นเดียวกัน แต่เชื่อว่าเจ้าของสถานบริการที่เติบโตขึ้นมาจากกลุ่มชนชั้นล่างนี้จะอยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้จดทะเบียน หรืออยู่ในกลุ่มสถานบริการที่ทำการค้าประเวณีโดยตรงมากกว่าแอบแฝง อย่างไรก็ตาม เราคงต้องยอมรับว่าการเขยิบฐานะทางเศรษฐกิจของชนชั้นล่างขึ้นมาเป็นชนชั้นกลาง หรือการเพิ่มขึ้นของชน

ชั้นกลางในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการได้รับโอกาสในการลงทุนหรือนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐ คนชั้นล่างส่วนหนึ่งที่พอมือที่ดินก็มีการขายที่ดินให้กับโรงงานอุตสาหกรรม หรือภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ การขยายตัวทางเศรษฐกิจหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้คนกลุ่มหนึ่งมีรายได้และกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ธุรกิจบันเทิงเรีงมย์ก็เกิดขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการและความสามารถในการจ่าย ที่มากกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐานของคนเหล่านี้ ประกอบกับผู้ประกอบการส่วนหนึ่ง ที่ประสบความสำเร็จจากธุรกิจประเภทอื่น ๆ ก็ขยายตัวเข้ามาลงทุนในภาคธุรกิจบันเทิงเรีงมย์ด้วย (ดูรายละเอียดใน Boonchalaksi and Guest, Forthcoming)

สังคมโดยรวมเกี่ยวข้องกับโสเภณีเด็กและธุรกิจเพศพาณิชย์มากน้อยแค่ไหน และอย่างไร ?

พวกเราทุกคนในสังคมเกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ และขยายตัวของโสเภณีเด็กและธุรกิจเพศพาณิชย์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ไม่มากก็น้อย ซึ่งอาจจะเป็นการเกี่ยวข้องทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว เช่น การที่คนในสังคมซื้อสินค้าหรือบริการจากธุรกิจต่าง ๆ ที่มีเครือข่ายโยงใยกับธุรกิจประเภนี้ การที่สมาชิกของสังคมมีความต้องการที่จะบริโภคสินค้าบริการต่าง ๆ หรือมีความต้องการครอบครองวัตถุไม่จบสิ้น การกว้านซื้อที่ดินของนายทุนเพื่อนำมาทำรีสอร์ทและโรงแรม และมักจะให้บริการด้านความบันเทิงเรีงมย์ด้วยการสร้างสนามกอล์ฟขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเป็นธุรกิจที่จะต้องใช้หญิงสาวจำนวนมากมาเป็นแคคคัสและมักจะให้บริการทางเพศด้วย เพราะถ้าพึงรายได้จากการทำงานเป็นแคคคัสนั้นไม่เพียงพอสำหรับการประทังชีวิตในภาวะเศรษฐกิจ ที่ค่าครองชีพถีบตัวสูงขึ้นตลอดเวลาเช่นนี้ การโฆษณาชวนเชื่อของ “สินค้า” ต่าง ๆ ผ่านทางสื่อมวลชนทุกแขนงโดยเฉพาะโทรทัศน์และวิทยุ พฤติกรรมและการประพฤติดัวของคารานัก-

ร้องและนักแสดงต่าง ๆ (ตลอดจนการที่คนกลุ่มนี้เป็น “เครื่องมือ” ที่ดีของการโฆษณา) ที่ผ่านออกมาทางสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ การบริโภค “เทคโนโลยี” ประเภทต่าง ๆ กันอย่างขาดสติและดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุดของคนในกลุ่มชนชั้นกลางและชนชั้นสูง การที่สังคมหรือประเทศของเราตกเป็น “เหยื่อ” หรือเป็น “ทาส” ของระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบปลาใหญ่กินปลาเล็ก เป็นระบบมือใครยาวสาวได้สาวเอา เป็นระบบคนกินคน เป็นระบบที่ส่งเสริมการบริโภคอย่างไม่ลืมหูลืมตา เป็นระบบที่ผลักดันให้หญิงและเด็กกลายเป็นเพียง ปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่งที่ขาดคุณค่าของความเป็นคน ฯลฯ

เราต้องยอมรับว่า สังคมปัจจุบันของเราเป็นสังคมที่เอื้ออำนวยให้คนทำความชั่วมากกว่าทำความดี เนื่องจากคนเราทุกคนมีทั้ง 2 ด้านคือด้านดีและด้านไม่ดี (หรือด้านชั่ว) มีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็ง มีทั้งด้านที่เป็น “เทวดา” และด้านที่เป็น “สัตว์” ด้วยเหตุนี้เราทุกคนจึงต้องพยายามร่วมกันสร้างเงื่อนไขของสังคมที่เอื้ออำนวยให้พวกเราทำ “ความดี” มากกว่า “ความชั่ว” เราต้องการ “เงื่อนไขทางสังคม” ที่ไปพัฒนาด้านที่เป็น “เทวดา” ของมนุษย์และลดความเป็น “สัตว์” ของมนุษย์หรือของพวกเราทุกคนลง (โปรดอ่านเพิ่มเติมใน นิธิ เอียวศรีวงศ์ “อโหสิกรรมนำสันติสุข”, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536:108-111)

บทสรุป

เราสามารถพอที่จะสรุปได้ว่า ปัจจุบันเรามีความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์โสเภณีเด็กมากพอสมควรแล้ว ถึงแม้เอกสารและงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฝ่ายอุปทานมากกว่าฝ่ายอุปสงค์และฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ถ้าเราเข้าใจกฎของธรรมชาติว่าทุกอย่างเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเราก็จะเข้าใจปัญหาโสเภณีเด็กมากขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาเด็กเร่ร่อนจรจัด ปัญหาสลัม ปัญหาสิ่งแวดล้อม และอีกสารพันปัญหาในสังคมของเรา ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์เชื่อมโยง กับการเร่งรัดพัฒนาทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของประเทศในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมาทั้งสิ้น เราเร่งรัดพัฒนาเพื่อบรรลุสู่การมี “เงิน” “รายได้” และ “ความสะดวกสบายทางวัตถุ” แต่ประการเดียว เราทิ้ง “มิติหรือแง่มุมอื่น ๆ ของชีวิตและสังคม” เราไม่ได้คาดคิดมาก่อนว่า “อาการข้างเคียง” (side effects) ของการบริโภคนิยมหรือ “ทุนนิยม” (Capitalism) เพื่อขจัดโรคที่ชื่อ “ความยากจน” และ “ความด้อยพัฒนา” นั้น มันจะมีมากมายมหาศาลขนาดนี้ เพราะฉะนั้น ถึงเวลาหรือยังที่เราจะต้องลดปริมาณหรือขนาดการบริโภคนิยมขนาดนี้ลง หรือเราอาจจะต้องค้นหา “ยา” ขนานใหม่หลาย ๆ ตัว ที่มี side effects น้อยที่สุด

เราจะทำอะไรและทำอย่างไรกันต่อไป ?

จากการอ่านทบทวนเอกสารและงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโสเภณีเด็กโดยตรง และเอกสารงานศึกษาวิจัยหรือเอกสารจากการประชุมสัมมนาที่เกี่ยวกับ “โสเภณี” หรือ “หญิงบริการ” ทั่วไป พบว่าเอกสารเหล่านี้มักจะเขียนข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ไว้มากมายหลายแง่มุมด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับการศึกษา กฎหมาย การฝึกอาชีพและพัฒนารายได้ การรณรงค์ส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องในสังคม การที่รัฐต้องปรับเปลี่ยนนโยบายในการพัฒนาประเทศ ฯลฯ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านโยบายและมาตรการเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ดีถ้าสามารถแปรเป็นการปฏิบัติได้ แต่สิ่งที่ขาดหายไปก็คือ การศึกษาติดตามการนำนโยบาย โครงการหรือมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ไปปฏิบัติ หรือการติดตามผลลัพธ์รวมทั้ง

ผลกระทบของนโยบาย โครงการและการใช้มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ ว่าเป็นอย่างไร? ได้ผลมากน้อยแค่ไหน? นั้น พบว่ามีข้อมูลด้านนี้น้อยมาก

เท่าที่ทราบ มีโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งขององค์กรรัฐและเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาโสเภณีทั้งโสเภณีเด็กและโสเภณีทั่วไป จำนวนหลายโครงการด้วยกัน หรือไม่ต่ำกว่า 20 โครงการในช่วงเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา แต่อาจกล่าวได้ว่าโครงการเหล่านี้เกือบทั้งหมดเป็นโครงการที่พยายามจะเข้าไปแทรกแซง (intervention) ในฝ่ายอุปทาน (supply) หรือฝ่ายตัวเด็ก รวมทั้งครอบครัวและชุมชนของเด็กเสียเป็นส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมดเป็นการทำงานกับเด็ก มีเพียงหนึ่งหรือสองโครงการเท่านั้นที่เป็นการทำงานกับกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้จัดเช็ททัวร์ เป็นต้น โครงการเหล่านี้มีทั้งโครงการที่เป็นการแก้ไขและป้องกันปัญหา แต่ส่วนใหญ่ของโครงการเหล่านี้จะเป็นการดำเนินการในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การฝึกอาชีพ หรือการให้การศึกษา หรือการให้ความรู้ด้านกฎหมาย หรือการพัฒนารายได้ หรือเป็นการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้กับตัวเด็กหรือวัยรุ่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มครู และกลุ่มผู้นำชุมชน เป็นต้น (ESCAP, 1991 : 27-50)

แต่เนื่องจากปัญหาหรือปรากฏการณ์โสเภณีเด็กเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ในหลายระดับด้วยกัน ดังการวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของ “ปรากฏการณ์” นี้มาแล้วตั้งแต่ต้นว่ามันเป็น “ปรากฏการณ์” ที่เกิดมาจากการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายอุปสงค์หรือฝ่ายผู้ซื้อ (demand) (ซึ่งมิได้มีแต่ผู้ซื้อที่เป็นคนท้องถิ่นเท่านั้น แต่รวมไปถึงชาวต่างชาติอีกหลายชาติหลายภาษาด้วย) และฝ่ายอุปทาน (supply) หรือฝ่ายผู้ขาย ซึ่งในฝ่ายอุปทานนี้เกี่ยวข้องกับทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนและภูมิภาค รวมทั้งฝ่ายจัดการให้อุปสงค์

และอุปทานมาพบกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าภาคธุรกิจการมรดกหรือแพตนาชิยไปจนถึงรัฐและสังคมโดยรวม

ถ้าเราเปรียบเทียบปัญหา “โสเภณีเด็ก” เป็นเหมือนโรคภัยชนิดหนึ่งของสังคม และเราก็ก้นหา “สมมุติฐาน” ของโรคพบแล้ว ว่าโรคนี้เป็นโรคที่แพร่กระจายไปทั่วร่างกาย มิใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น เราก็คงจะมานั่งเฝ้ายารักษาเพียงแค่นขหรือขา หรือจุดใดจุดหนึ่งของร่างกายมิได้ แต่เราจะต้องทำการฟื้นฟูหรือรักษาร่างกายทั้งหมดของเราไปพร้อม ๆ กัน เราจะมองแยกส่วนหรือรักษาตามอาการไปวัน ๆ มิได้ แต่เราจะต้องเข้าใจว่าอวัยวะทุกส่วนของร่างกายของเรานั้น ทำงานประสานกัน และมีผลกระทบต่อกันและกันตลอดเวลา

ดังนั้น การเฝ้ายารักษา “โรคโสเภณีเด็ก” นี้จึงต้องกระทำการรักษาในทุกระดับ หรือเราอาจจะเรียกว่าเป็นการปฏิรูประบบทั้งระบบก็ได้ ซึ่งจะนำเสนอให้เห็นเป็นตัวอย่างในแต่ละระดับหรือแต่ละฝ่ายไว้เพื่อพิจารณาและถกเถียงอภิปรายดังนี้คือ :

1. **ระดับสังคม/ระดับประเทศ** ต้องสร้างเงื่อนไขทางสังคมที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสที่จะพัฒนาความเป็น “คน” (หรือนิธิ เอียวศรีวงศ์เรียกว่าด้านที่เป็น “เทวดา” ของมนุษย์) ของตนเองมากกว่าความเป็น “สัตว์” หรือประกอบกรรมดีมากกว่ากรรมชั่ว โดยจะต้องมีการปฏิรูป ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษาและระบบวัฒนธรรม เช่น :

- การจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกันระหว่างชนบทและเมือง รวมทั้งปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการและความเป็นจริงของแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น หรือให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาเอง

- การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นโดยเร็ว แต่ค่อยเป็นค่อยไป (คือหมายถึงทำให้เริ่มทำได้แล้ว ซึ่งอาจจะเป็นการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ก่อนก็ได้)
- การกระจายรายได้/ การใช้มาตรการภาษีหรือการใช้ระบบภาษีแบบก้าวหน้า เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจซื้อในสังคม
- การปรับเปลี่ยนกระบวนการขัดเกลาทางสังคม วรรณคดีส่งเสริมค่านิยมแบบ “พอมีพอกิน” โดยที่กลุ่มชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง จะต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่างก่อน
- การปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาประเทศ/ปรับเปลี่ยนหรือปฏิรูประบบการผลิตและการบริโภค
- ส่งเสริมการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเอง/การพึ่งพาตนเอง
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระดับกลางในการผลิต (intermediate technology)
- ส่งเสริมการผลิตขนาดเล็กและขนาดกลาง ฯลฯ
- ลดนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นความเป็น “สัตว์” ของมนุษย์ เช่น การประกวดนางงาม การโฆษณาชวนเชื่อโดยใช้ร่างกายของสตรีเป็นตัวอย่างของ “สินค้า” หลายชนิด
- คัดริเริ่มนโยบายที่จะสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม ลดการแข่งขันและการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ฯลฯ

2. ระดับภูมิภาค/ระดับภาค

- รณรงค์ส่งเสริมเอกลักษณ์ที่ดึงดูดของแต่ละภูมิภาคเพื่อก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนโดยที่แต่ละภูมิภาคควรมีรัฐบาลท้องถิ่นในระดับภาคของตนเองและมีอำนาจในการจัดการต่างๆ ของตนเอง

ฯลฯ

3. ระดับชุมชน

- เสนอทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนต้นทางให้มากขึ้น
- ชุมชนควรได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น เงินทุน คำแนะนำทางวิชาการ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในกรณีที่ชุมชนหรือครัวเรือนต้องการปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิต เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสานหรือไร่นาสวนผสม เป็นต้น
ฯลฯ
- เสริมสร้างสมรรถนะองค์กรชุมชน หรือสถาบันชุมชนให้มีความเข้มแข็ง หรือมีพลังสร้างสรรค์ สามัคคีเหมือนในอดีต
- ย้ายองค์กรต่าง ๆ (องค์กรเอกชน) ที่มีอยู่อย่างมากมายในเมืองหลวง ไปยังเขตที่มีปัญหา องค์กรหรือหน่วยงานเหล่านี้จะต้องทำงาน อย่างใกล้ชิดกับองค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสวงหาทางเลือกต่าง ๆ ให้กับองค์กรชุมชน เข้าใจในความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ไม่มองอย่างแยกส่วน รวมทั้งจะต้องร่วมกับชุมชนในการติดตามประเมินความเป็นจริง หรือความเคลื่อนไหวในด้านต่าง ๆ ในชุมชนตลอดเวลาทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และปัญหาสังคมต่าง ๆ ฯลฯ

4. ระดับครอบครัวและปัจเจกบุคคล

- ครอบครัวที่ยากจนควรได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในรูปแบบของเงินโอนหรือการช่วยเหลือทางการเงิน (fiscal benefits) ในรูปแบบต่าง ๆ
- ควรได้รับความช่วยเหลือในการปลดหรือลดหนี้สินอันเกิดจากการล้มละลายหรือปัญหาในการทำการผลิตทางการเกษตร
- ควรได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการป้องกันตนเอง หรือป้องกันการถูกล่อลวง
- ควรได้รับโอกาสหรือทางเลือกต่าง ๆ ในการพัฒนาตนเอง การฝึกฝนอบรมในด้านต่าง ๆ การศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ หรือตรงตามความประสงค์ของผู้ศึกษา

ฯลฯ

5. ฝ่ายผู้ซื้อหรือซายนักเที่ยว

- จะต้องถูกประมาณหรือต่อต้านอย่างรุนแรงจากสังคม
- รณรงค์ส่งเสริมให้มองเห็นถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของเด็กและผู้หญิง

6. ฝ่ายสถานบริการหรือธุรกิจเพศพาณิชย์และเอเยนต์

- คุณกำเนิดหรือควบคุมการเติบโตของธุรกิจบันเทิง เริงรมย์ หรือสถานบริการต่าง ๆ
- ผู้ที่จะลงทุนในภาคนี้ควรได้รับคำแนะนำในการทำธุรกิจด้านอื่น ๆ แทน

- สถานบริการและเอเยนต์ที่ฝ่าฝืน หรือนำเด็กมาค้าประเวณี จะต้องถูกลงโทษทั้งทางกฎหมายและทางสังคม
7. ฝ่ายสนับสนุนการลงทุน/ธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ
- จะต้องทบทวนนโยบายการให้การสนับสนุนการลงทุนในภาคธุรกิจ บ้านเชิงเรีงรมย์หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น สนามกอล์ฟ โรงแรม อาบอบนวด ฯลฯ
8. ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ/กลไกรัฐ
- จะต้องเลิกการรับสินบนหรือค่าคุ้มครองจากผู้กระทำผิดกฎหมาย และ/หรือจากเจ้าของสถานบริการ
  - ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด คอยสอดส่อง ตรวจสอบสถานบริการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
  - เจ้าหน้าที่ปกครองที่ใช้อำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบจะต้องถูกลงโทษอย่างเฉียบขาด
9. ฝ่ายสังคม/สาธารณชน/บุคคลทั่วไป
- จะต้องเป็นหูเป็นตา เอาใจใส่ในเรื่องนี้ ถ้าพบเห็นหรือทราบว่าใครไปใช้บริการโสเภณีเด็กจะต้องร่วมกันเปิดโปง/ให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเปิดโปงให้สังคมได้รับรู้
  - จะต้องได้รับการปลูกฝังคุณค่าในด้านอื่น ๆ ในการดำรงชีวิตที่นอกเหนือจากการให้ คุณค่ากับ “เงิน” เพียงอย่างเดียว

- ทุกคนหรือสมาชิกของสังคม จะต้องเชื่อมั่นในพลัง และความสามารถของตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น มีความตระหนัก มีความสนใจในความเป็นไปของสังคม และมีความรับผิดชอบ

10. **นายกรัฐมนตรีและสำนักเลขาธิการฯ เริ่มต้นรณรงค์ให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคมโดย**

- จัดประชุมคารา/นักร้อง/นักแสดงเพื่อขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ
- จัดประชุมสื่อมวลชนทุกแขนง
- จัดประชุมตำรวจทั้งตำรวจชั้นผู้ใหญ่และชั้นผู้น้อย
- การประชุมต่าง ๆ เหล่านี้ นายกรัฐมนตรีควรมีสรุปภาพรวมหรือคู่มือ “เราจะสร้างสังคมที่ดีร่วมกันอย่างไร” แจกด้วย

ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมประชาสัมพันธ์, กระทรวงมหาดไทย

- 2536 การคุ้มครองสวัสดิภาพของหญิงไทยและปัญหาโสเภณีเด็ก (เอกสารโรเนียว).

กองนโยบายและแผนงานเยาวชน, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ
ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

- 2536 โสเภณีเด็ก เอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

คณะทำงานเพื่อยุติการเอาเปรียบเด็กทางเพศ (พปพ.)

- 2536 รายงานสัมมนายุติปัญหาโสเภณีเด็ก “จากยูนนาน...เชียงตุงถึง
กรุงเทพฯ” นโยบายของรัฐแก้ไขปัญหาโสเภณีเด็กได้จริงหรือไม่? จัด ณ
ห้องประชุมคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน

- ม.ป.ป. สถานภาพการศึกษาวัยเรื่อง “การขายบริการทางเพศในประเทศไทย”
(เอกสารอัดสำเนา)

ชุมพล กาญจนะ, พ.ศ.ศ.

- 2534 การใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและแก้ไขปัญหานำเด็กมาเพื่อการค้าประเวณี, ภาควิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ

- 2528 “แรงงานเด็กและโสเภณีเด็กในระบบเศรษฐกิจการเมืองไทย” ในการสัมมนาเรื่องปัญหาการค้าหญิงและเด็ก, ชมรมชาวเหนือสัมพันธ์กรุงเทพฯและองค์กรอื่นๆ ณ วิทยาลัยครูเชียงใหม่.

นงเยาว์ เนาวรัตน์ “โสเภณีเด็ก” ในรายงานการสัมมนาระดับชาติเพื่อป้องกันและ
2531 คัดกรองเด็กทำงานและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

นิธิ เอียวศรีวงศ์

- 2536 “ความสามัคคีในชาติ” ใน อโหสิกรรมนำสันติสุข, รัฐบาลและมหาวิทยาลัยมหิดล.

ผาสุก พงษ์ไพจิตรและสังคีต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ)

- 2535 รัฐ ทน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย, ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สังคีต พิริยะรังสรรค์และผาสุก พงษ์ไพจิตร (บรรณาธิการ)

- 2536   **ชนชั้นกลางบนกระแสประชาธิปไตยไทย, ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

ภัสสร ลิมานนท์และคณะ

- 2536   **รายงานผลการวิจัยเบื้องต้น “โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการทางเพศในประเทศไทย” สถาบันประชากรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

ยศ สันตสมบัติ

- 2535   **แม่หญิงสีขาวดำ : ชุมชนกับการค้าประเวณีในสังคมไทย สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, กรุงเทพมหานคร.**

ศิริพร สะโครบานะ

- 2533   **“โสเภณีเด็ก : ผลผลิตของความยากจน?” ใน รายงานการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาเด็ก, สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานอื่น ๆ จัด ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล.**

ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, มูลนิธิเด็ก

- ม.ป.ป.   **โสเภณีเด็ก (เอกสารโรเนียว)**

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล

- 2534   **NIC เขตปลอดโสเภณี**, เอกสารประกอบการอภิปรายทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์ มัลติกะมาลย์และคณะ

- 2526   **ปัญหาโสเภณี** : การแสวงหามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสมในประเทศไทย โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย, ฝ้ายวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ)

- 2533   รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “เด็กในภาวะยากลำบาก” ณ โรงแรมอิมพีเรียล, กรุงเทพมหานคร.

อรรถพล พันธุ์บุญเกิด

- 2527   **โสเภณีเด็ก** เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “ปัญหาการค้าหญิง” ณ ทบวงมหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Archavanitkul, K. and Havanon, N. (1990). *Situation, Opportunities and Problems Encountered by Young Girls in Thai Society*. Research report funded by Terre des Hommes, Bangkok.

Bangkok Post, The (1993). *The foreign demimondaines*, May 29. *The short end of the stick*, July 10.

Boonchalaksi, W. and Guest, P. (Forthcoming). *Prostitution in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok.

Child Workers in Asia. (1991). - vol.7 No.1 January to March
- vol.7 No.2 April to June

Chutikul, S., Punpeng, T. and Xuto, N. (1987). *Children in Especially Difficult Situations (Thailand)*. National Youth Bureau, Bangkok.

Cooper, R. and Cooper N. (1990). *Culture Shock, Thailand*. Times Books International.

Daro, D. (1988). *Confronting Child Abuse: Research for Effective Programme Design*. The Free Press, New York.

Department of Public Welfare (1989). Annual Report.

Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (1985).
Report of the Workshop of experts on prevention and rehabilitation schemes for young women in Prostitution and related occupations, Bangkok.

Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (1991).
Promotion of Community Awareness for the Prevention of Prostitution.

_____. (1991). *Directory of Project on the Prevention of Prostitution in Asia and the Pacific.*

ECPAT (1992). *Children in Prostitution: Victims of Tourism in Asia.*
 Report of the International Conference held at Sukhothai
 Thamathirat Open University, March 31-April 3, Bangkok.

Ekachai, S. (1991). *Behind the Smile: Voices of Thailand.* The Post
 Publishing Company Ltd.

Forum, The (1993). Newsletter vol. 1 issue 1, April by Task Force to
 End Child Sexploitation in Thailand, Bangkok.

Foundation for Children (Undated). *Child Prostitution: an Unending Vortex*, Bangkok.

Foundation for Women (Undated). *How to Protect Yourself: A Handbook for Girls*.

Voices of Thai Women (1990). December, Issue 4

Voices of Thai Women (1991). July, Issue 5

_____. (1992). January, Issue 6

_____. (1992). July, Issue 7

_____. (1993). January, Issue 8

Friends of Women Foundation. Newsletter, Vol.3, No.1, June 1992.

Green, P. (Undated). *Prostitution: Children the victims. The effects of prostitution and sexual exploitation on children and adolescents*, Bangkok.

Guest, P (forthcoming). *Guestimating the Unestimateable: The number of Child Prostitutes in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Salaya, Thailand.

Havanon, H. et al (1992). *Sexual Networking in a Provincial Thai Setting*, Aids Prevention Monograph Series Paper No. 1.

Hiew, C. (1992). *Child Prostitutes as Victims of Tourism in Children in Prostitution: Victims of Tourism in Asia*. ECPAT, Bangkok.

Klauser, W. (1981). *Reflections on Thai Culture*. Siam Society, Bangkok.

National Youth Bureau (1988). *Prevention and Protection of Working Children and Abandoned Children*. Second Asian Regional Conference on Child Abuse and Neglect, 8-13 February, Bangkok.

O'Grady, Ron (1992). *The Child and the Tourist: The Story Behind the Escalation of Child Prostitution in Asia*. The Campaign to End Child Prostitution in Asian Tourism (ECPAT), Bangkok.

Phongpaichit, Pasuk (1982). *From Peasant Girls to Bangkok Masseuses*. ILO, Geneva.

Podhisita, C. (1985). *Peasant Household Strategies: A Study of Production and Reproduction in a Northeastern Thai Village*. Unpublished Ph.D Dissertation. University of Hawaii, Department of Anthropology.

- Potter, S. (1977). *Family Life in a Northern Thai Village: A Study in the Structural Significance of Women*. University of California Press, Berkeley, U.S.A.
- Redd Barna (1989). *The Sexual Exploitation of Children in Developing Countries*. Redd Barna, Norway.
- Rutnin, Mattani (1992). *Child Prostitution in Thailand*. Paper presented at the Conference on Youth in the Asia-Pacific Region, Bangkok.
- Sittitrai, W. (forthcoming). *Economic and Social HIV/AIDS Prevention Strategies for Northern Thai Women*, Bangkok.
- Sittitrai, W. and Brown, T. (1991). *Female Commercial Sex Workers in Thailand: A Preliminary Report*. Thai Red Cross Society, Bangkok.
- Sittitrai, W. et al. (1992). *Thai Sexual Behaviour and Risk of HIV infection: a report of the 1990 Survey of Partner Relations and Risk of HIV in Thailand*. Thai Red Cross Society and Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, Bangkok.
- Sivaraksa, S. (1986). *A Buddhist Vision for Renewing Society*. Tienwan Publishing House, Bangkok.

Skrobanek, Siriporn (Undated). *Strategies Against Prostitution : The case of Thailand*. Foundation for Women, Bangkok.

Skrobanek, Siriporn. (1986). *Strategies Against Prostitution : The Case of Thailand*. Foundation for Women, Bangkok.

_____. (1988). in Report of Kamla Project, Foundation for Women, Bangkok.

_____. (1990). *Child Prostitution in Thailand*. in Report of the First National Assembly on Child Development, pp. 178-182. Government House, Bangkok.

Srisang, S. Sudarat (1990). *Tourism and Child Prostitution in Thailand*. in Caught in Modern Slavery : Tourism and Child Prostitution in Asia, pp. 37-46. The Ecumenical Coalition on Third World Tourism, Bangkok.

Child Prostitution in Thailand

a documentary assessment

Wanjiku Kaime-Atterhog*

Orathai Ard-Am**

Chanya Sethaput**

INTRODUCTION

More than one million children become prostitutes every year and the majority of them are in Asia. Children are kidnapped, bought from villages and sold in the cities or abroad by organized syndicates or individuals. A large proportion of these children are forced into prostitution or used for pornographic purposes. The buying and selling of children has become big business in Asia (ECPAT, 1992). Girls are being brought into Thailand from the northern hilltribe areas, Burma, southern China, Laos and Cambodia and sold into small town or city brothels (Friends of Women Foundation, 1992). Large numbers of Nepalese girls are sold into brothels in Indian cities and Taiwanese tribal and aboriginal girls into brothels in Taipei (Child Workers in Asia, 1991). Young girls from China, Vietnam and Laos have been procured

---

* Visiting Researcher, Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Since June - December 1993.

** Institute for Population and Social Research, Mahidol University.

by agents to provide sexual services for sex tourists and military personnel in Cambodia (Foundation for Women, 1990).

Child prostitution in Thailand involves both boys and girls, but it affects a much greater number of girls. This report focuses on female child prostitution in Thailand. The word "*child*" is taken to mean those under 18 years of age, in accordance with the Convention on the Rights of the Child. The definition for child prostitution refers to the sexual exploitation of a child for remuneration in cash.

The sexual exploitation of children in Thailand has increased dramatically in recent years. It occurs in most parts of the country and is not only confined to the larger towns and tourist areas. Small brothels can also be found in smaller towns, particularly in the northern region. It is not possible to say when the exploitation of girl children first occurred in Thailand. However, studies show that it has a long history (Rutnin, 1992; Green, undated) and has only recently begun to attract the attention of researchers and policy makers (Naowarat, 1988; Archavanitkul and Havanon, 1990).

The concern for child prostitution increased when the government of Chuan Leekpai took office in September of 1992. The Prime Minister has promised to eliminate child prostitution during his term in office. As a result, brothels known to engage children have been raided and closed. While these direct venues of child prostitution have

closed, indirect ones such as restaurants, pubs etc have remained opened and business continues as usual. Cases of girls operating in public places after they have been dismissed or using fake identity cards have also been reported (Bangkok Post, 1993).

The aim of this report is to present an overall picture on the issue of child prostitution. Available literature is often confined to specific aspects of the problem. The information was derived from books, research documents, newspapers and these from various universities. Information gathered from discussions held with staff members of Non-governmental Organizations and girls working in prostitution in Bangkok and Chiangmai was also used.

The paper is divided into six sections. Firstly, estimates of child prostitutes and the methods employed to arrive at these numbers are presented. The reasons why children enter this profession are discussed next. Emphasis is made on economic development, poverty and child prostitution. Poverty here refers not only to the lack of material wealth but also that of social and spiritual values. The factors influencing the demand for children are then presented followed by the methods of recruiting these children into the sex trade. The effect of prostitution on the children is presented next. Lastly, the strategies that have been adopted to address the problem are broadly discussed.

CHILDREN IN PROSTITUTION - HOW MANY?

The exact number of children engaged in prostitution in Thailand is unknown and in a real sense unknowable (Guest, forthcoming). Child prostitution is illegal and has been the target of highly publicized attempts by the government to eliminate its occurrence. Hence, the sexual activities of children are highly concealed and counting the numbers working in commercial sex is an impossible task. However, this has not hindered attempts to generate estimates of the children involved which vary from 13,000 to 800,000.

The highest estimate of child prostitutes comes from the Centre for the Protection of Children's Right which states that there are 800,000 children under 18 years working in the commercial sex sector countrywide. The Foundation for Women and Friends of Women Foundation (personal communication, 1993) do not consider this estimate to be unrealistic, taking into account the increase in the number of indirect sex venues where children are employed as sex workers under the facade of some other activity. In support of this Khun Thanawadee, the coordinator of Friends of Women Foundation, cites the numbers of cafes, salons, shops etc in Bangkok and other provinces where sex services are offered. Furthermore, she observes, "*... Non-Governmental Organizations working in the countryside have confirmed there are no young girls left in the villages and these children are not in school either*".

The Centre for the Protection of Children's Rights suggests the number of child prostitutes is 40 per cent that of adult prostitutes. The centre first estimated the number of sex-related service establishments nationwide with data derived from cases in which the centre had been involved. These establishments were divided into brothels and places of entertainment that employ commercial sex workers. The first category totals about 20,000 while the second is estimated to be about 40,000, giving a total of 60,000 sex-related establishments (Forum, 1993). The number of women working in these establishments was taken to be 35 in average and was multiplied by 60,000, the total number of places, to give 2 million adult prostitutes. The number of child prostitutes, 40 per cent of the 2 million, is 800,000. There are four million females ranging between 11 to 17 years recorded in the 1990 population census. The centre's estimate can therefore be interpreted to mean that 20 per cent, or one of every four females in this age group is a prostitute, a number that is evidently too high. Sappasit Kumbrapan, the coordinator of the centre, agrees that their figures are higher than others and have been derived more from experience rather than data.

Other estimates of the numbers of child prostitutes are much lower. Sittitrai and Brown (1991) of the Thai Red Cross Society, claim the number of child prostitutes is 30,000 to 40,000, twenty per cent of adult CSWs. The researchers used ethnographic methods to establish the number of sex establishments and CSWs in Bangkok and other provincial areas. The mapping of sex service establishments was

undertaken by male research assistants and clients of commercial sex workers. These researchers established the location of every sex work site in the immediate vicinity through contacts with key informants and discussions with both clients and workers at the sites. Based on the findings, the number of adult CSWs in Thailand was estimated to be between 150,000 to 200,000. Guest (forthcoming), a demographer from Mahidol University, agrees with the above estimates of CSWs and child prostitutes.

Guest uses two demographic methods to calculate the proportion of the female population who are engaged in prostitution. The first method estimates by risk factor. Four variables: 1) living in an urban area; 2) living apart from the family; 3) a migrant within the last 5 years; and 4) not attending school are used. This information is derived from the 1990 census data of females aged 11 to 17 years, according to which there were four million females in that age group. The first group is the no risk group and is comprised of children who are living in rural areas, non-migrant, living with family members and attending school. This group totals to about 1.19 million. The second group, the low risk group, has a total of 2.69 million females out of four million. The high risk group, from which nearly all female child prostitutes would be drawn, comprises of those females who are in all four high risk categories and contains 67,000 persons, or 1.7 per cent of the female population aged 11 to 17. Based on these findings, the number of child prostitutes is suggested to be between the range of 30,000 and 100,000,

involving approximately 0.7 per cent to 2.5 per cent of the girls aged 11-17.

The second method estimates the number of child prostitutes from the total number of CSWs. Information on the age at which women enter the sex industry, derived from micro surveys, is used as an indirect measure of the proportion of CSWs who enter the profession before the age of 18. This figure was then applied to estimates of the total number of adult CSWs to determine the number of CSWs under the age of 18. Guest believes that the proportion of child prostitutes is 16-18 percent of the total CSWs. Based on 200,000 as the total number of CSWs, he suggests the number of child prostitutes to be between a range of 27,000 and 90,000 and takes 36,000 as the most likely estimate.

The estimate from the Venereal Diseases Section of the Ministry of Public Health is the lowest. Health officials undertake a door-to-door head count of CSWs at brothels and places of entertainment twice yearly. The Ministry concedes that the estimate derived from the survey is also supported by the number of patients who receive treatment for venereal diseases at public health clinics throughout the country. According to their findings, there were 6,026 establishments with a total of 75,376 adult prostitutes in 1992. The proportion of children among the total female prostitute population is suggested to be 13,000 - 15,000. This number is too low and although the Ministry's survey is

collected systematically, there may be a counting error stemming from the field officers who conduct it. It is probable that the numbers of commercial sex workers are underestimated owing to the increase in indirect prostitution.

Several observers have argued whether there is need to obtain an accurate estimate of the number of child prostitutes in Thailand. Guest believes that the information we have so far from micro studies, police reports and the large number of young girls in "special occupations" who contract sexually transmitted diseases is enough to determine that child prostitution occurs at levels which constitute a social problem. And resources that are spent in establishing the number of child prostitutes might be better spent in helping to find remedies to the problem.

WHY CHILDREN ENTER PROSTITUTION

In following the West, Thailand has adopted economic policies which have attempted to transform an economy that was dependent almost completely on agriculture to an economy that has a higher proportion of its national product derived from export of industrial goods and provision of services (Santasombat, 1992). This model of development has destroyed the diversity and integrity of the local economies and social organizations which had hitherto sustained the rural people. Low and fluctuating market prices and more mechanized farming methods, coupled with exploitation by the local elite have made

farmers bankrupt, forcing them off the land in search of work in urban areas. These rural migrants often settle in slums and as they are pressured to meet the demands of modern life, family members often resort to alcoholism and drug abuse thereby increasing pressures on family relationships (Ekachai, 1991). Children may find themselves neglected and therefore become easy prey for the sex trade.

Those farmers who opt to remain in the rural areas are locked in a cycle of debt, borrowing money for modern agriculture-machinery, chemical fertilizers and pesticides, and for basic needs such as food, clothing and housing. In addition to these needs is their desire for consumer goods. Consequently, many have to sell their land and with no other alternatives, send their children to the cities to work in order to send money home (Klausner, 1981; Srisang, 1990).

The industry in Thailand at present requires a great amount of cheap labour. But since the supply of unskilled labour has grown faster than the demand, the general level of wages can be kept low. Children as supplementary wage earners in the family have an even lower wage, and their income goes part of the way in relieving a desperate situation. As a result, some families have resorted to selling their daughters into prostitution because it offers increased income opportunities compared to other occupations (Godley, 1991).

A closer look at the issue of child prostitution reveals that apart from material poverty, other factors may explain why children enter this profession. Studies show that a large number of child prostitutes come from the northern province (Redd Barna, 1989; Archavanitkul and Havanon, 1990). Researchers believe that the numbers from the north-eastern province, the poorest region in the country, are increasing. However, surveys on CSWs confirm that a large proportion of girls from the north enter the sex sector as children compared to other regions (Boonchalaksi and Guest, forthcoming).

One theory given to explain the tendency of the northerners to sell their children into prostitution is that the girls from this region have a fairer skin complexion compared to their counterparts in the north-east or the south, and are thus considered to be more beautiful. Another theory relates to their cultural history. While the rest of Thailand lived mainly in peace, the area in the north, the Kingdom of Lanna, was constantly being invaded and colonized by neighbouring countries. It was the custom to use women from the area to placate the occupying forces (Skrobanek, 1988).

Furthermore, a poor family with urgent need of money had the legal right to use their children as loan collateral during the Ayuttaya period to early Rattanakosin period (13th-19th century A.D.) when slavery was legal (Pairoh, 1976 cited in Archavanitkul and Havanon, 1990). Women therefore were traditionally regarded as slaves, mis-

tresses and concubines who could be traded like goods. It is believed that people in this region continue to regard women in this way and this has increased the inhabitants' willingness to allow their young women to be recruited into prostitution (Foundation for Women, 1988).

Over-consumerism is another major factor embedded in a capitalist economy. Studies suggest that an important driving force for allowing, urging or forcing daughters to work in prostitution, is the need for better material standard of living from parents who are not always really poor. Even those parents who first send children to work in prostitution in order to repay debts return their children to the brothels and take new loans after the debts have been repaid in order to increase their comfort (Foundation for Women, 1990).

While the villagers are constantly exposed to modern and luxurious consumer goods through advertisements in the mass-media, their income from selling agricultural produce is meagre. Along with the importation of foreign technology and material comfort comes a frenzied desire for more. A survey conducted in selected villages of child prostitutes rescued from brothels shows that 10 percent of the families which sold their daughters earn an average income of more than fifteen thousand Baht a year. The survey further revealed that the majority (58 percent) of these families have colour television and 32 percent have both colour television and video player (Srisang, 1990).

Wealth has become the new symbol of respect and people are regarded as progressive by the amount of wealth they possess regardless of how the money is attained. A large amount of remittances from prostitutes is spent on consumer goods or building new houses to compete with other villagers. In Muang Deng Noi Village in Chiang Rai district, for example, the most important event is celebrating the completion of a new house. On such occasions, invitations are even announced via loudspeakers to ensure that all the villagers are well informed. Food and alcohol expenses are paid by the host, irrespective of whether the family can actually afford such an extravagance. The bigger the feast, the more the prestige among fellow villagers (Tingseng, 1990).

Being a prostitute to support one's family has become an acceptable value of villagers in several communities in the north. And despite the risk of beatings and disease, many girls sold by their parents or neighbours into prostitution return home with honour and then repeat the cycle by sending their own daughters or those of neighbours into prostitution (Phongpaichit; 1982). Girls who do not comply to their parents' wishes are regarded as ungrateful and irresponsible. Even older people, who are often entrusted with informal education in the community, do not seem to object to prostitution (Santasombat, 1992). The lure for consumer goods has eroded their morality. The religious institution is also part of the problem. Monks, whose goal in the past has been to own nothing, would now like to build big temples with a

big Buddha. The money often comes from the village girls engaged in prostitution who would like to earn merit. Businessmen, some of whom have profited from the sex trade, also give donations.

However, some villagers in the north are opposed to the sale of children and in one such village in Chiang Rai, none has been sold for several years (Foundation for Women, 1988). The villagers believe that procuring personal possessions through the sale of their children is against their beliefs.

An analysis of the individual factors contributing to girls entering prostitution shows that only 10 per cent of them entered willingly while 90 per cent entered because of sheer economic pressures, the desire to repay the debt of gratitude to their parents or were deceived into it (National Youth Bureau, 1988).

There are children who realize that their parents are selling them into prostitution which they themselves do not want, but, believe they are fulfilling their obligations for the care and protection the parents gave when raising them (Naowarat, 1988). As a dutiful daughter she sacrifices her life to provide for the basic needs of other family members by becoming a "fallen woman" and to bear this stigma through out her life (Skrobanek, 1990). This care and support is seen as gaining merit according to Buddhist principles (Podhisita, 1985).

Yet others enter prostitution willingly due to the high value accorded to material objects and evidence of the good income many prostitutes earn. Girls visiting their home villages do not tell of the hard life they lead and villagers judge their good fortune by their beautiful dresses and jewelry, including the material gifts they buy for their families. A survey carried out among school children in the north revealed that some children would like to work as prostitutes (like "older sister") when they grow up (Foundation for Women 1988). Girls dream of coming to work in Bangkok and buying beautiful clothes for themselves. Others have gradually been convinced by their friends who are already in the profession of the high economic rewards of working in prostitution and have changed from working in low paying jobs, such as waitresses. As virginity is highly valued in Thai society, girls who are raped often end up in prostitution because they feel they have lost their self worth.

The most pitiable group are those that are deceived. These children are promised work as domestic servants or waitresses but are later forced into prostitution. A study of child prostitutes at the Centre for the Protection of Children's Rights revealed that 13 out of 19 girls had been deceived and forced into prostitution.

WHY MEN DEMAND CHILD PROSTITUTES

The status of women in Thailand is considered to be higher than in most other countries in Asia. However, a closer look reveals that their position is still one of social and economic inferiority to their men. They are frequently referred to as "the hind legs of the elephant", which implies that they are just as important as men in terms of economic contribution but that their proper place is at the back, behind their men and supporting them (Cooper, 1990). Thus a lot of stress is placed on feminine values of beauty and service to men (Boonchalaksi and Guest, forthcoming).

Studies on child rearing practices show that Thai parents train girls more strictly than boys in sex role behaviour (Archavanitkul and Havanon, 1990). Whereas virginity before marriage is the most important value of a "decent" girl, sexual promiscuity is accepted and practiced by boys without any social sanction (Skrobanek, undated). "Culturally, Thai society flatters men for their promiscuity .... women's magazines always advise women to tolerate the situation and accommodate themselves to it" (Hantrakul, 1983 cited in Godley, 1991). This sexual freedom has contributed to the growth of the sex industry in Thailand. Numerous studies have shown that 50 per cent of Thai men have sex before 18 years, and most of them have their first sexual experience with a sex worker (Sittitrai et al., 1992). Thai men justify sex with prostitutes as a way of protecting the virtue of "good" women

(Havanon et al., 1992). Thus it is believed that sex crimes would increase if there were no brothels to cater for these men's needs.

There are other old existing traditions that tolerate and even encourage the sex industry in Thailand. Senior officials visiting rural areas are offered the local "flowers" as a sign of hospitality. This tradition has now infiltrated the universities and business communities (Khun Thanawadee, personal communication). There is a saying amongst Thai men that one cannot say he has been to a place unless he has had a "taste" of it.

International tourism has helped propel prostitution into an increasingly large industry. Seventy per cent of the tourists visiting Thailand are male, majority of whom come specifically for sex. In order to be successful as a tourist destination, countries believe they must offer new and different experiences to travellers. Child prostitution is the newest tourist attraction offered by poor countries (ECPAT, 1992). The demand for sex with young girls in Thailand comes mainly from Asian and Arab tourists and local men (Rutnin, 1992; Skrobanek, 1990).

The belief that a child has less risk of carrying AIDS makes children attractive to agents advertising for "AIDS-free" services and clients increasingly afraid of being contaminated with the virus. O'Grady (1992) observes that customers at brothels have become very selective. Whereas in earlier years they might not have objected to the

age and condition of the prostitute and would often prefer an older and experienced partner, there has been a marked change in attitude in the last two years. Brothel workers, he further notes, claim that their customers are particularly anxious to have a prostitute who "looks healthy". Since young children usually convey a stronger sense of being healthy than older prostitutes, their demand is increasing at all brothels. Many massage parlours in Thailand now have a separate room at the back where selected customers can be taken to view girls, some as young as ten and eleven years, whose health is guaranteed and whose price is accordingly higher.

The preference for virgins, particularly among Middle Eastern and Chinese clients, is another factor. These people pay large sums of money to brothel owners for an attractive young girl who can be proved to be a virgin (O'Grady, 1992). The Chinese believe that "deflowering" and sleeping with a girl will revitalize the sexual potency of an old man and make them prosper in business. Studies on child abuse show that men who sexually abuse children usually fear sex with adult women and feel secure with children (Daro, 1988) and may also explain why some men prefer child prostitutes.

THE MIDDLEMAN

There are various techniques of procuring girls for the sex trade. Agents may go directly to the villages to recruit girls by giving the

parents a loan for which the girl pays back by working in the sex sector. They also may approach poor girls directly and offer them work as domestic servants, dancers or waitresses in Bangkok, and once there force them into prostitution.

However, more recently the procurers are seeking the cooperation of community members to ensure their supply. They make contact with local people who are well known among the villagers to contact the parents for them, and pay them for each successful contact. In a village in Chiang Rai district, for example, the headman acts like a middleman or broker for various agencies in Bangkok and other areas. Teachers are also employed as agents and inform the sex brokers of the pretty girls in their schools.

The temple is also an entry point for some brokers. They arrive in the village for religious festivals disguised as merit-makers. Once they are familiar with the monk it is easier for them to get more closely in touch with the locals and their leaders, in order to get information about poor families in the village.

According to Sompop Jantraka, the coordinator of the Daughters Educational Programme in Chiang Rai province, procurers have made it easier for girls to buy their freedom from brothel owners. They will get a commission for every girl they introduce which goes to pay their parents' debts. Once full repayment is made, these girls are free to

return to their families or to continue as prostitutes without debt (Bangkok Post, 1993). Parents of child prostitutes are offered the same commission as their daughters to write off their debts. The parents have also been assured that the responsibility of repaying the loan if their daughters are arrested and sent back home lies with the brothel owner who should have protected the children in the first place. As a result of the above incentives and monetary rewards, close relatives and friends have turned to deceiving others into prostitution and the brokers have secured their supply.

THE EFFECT ON THE CHILDREN

The economic rewards of commercial sex work are attractive when compared with other alternatives. However, the income derived from this profession varies greatly between fancy massage parlours which bring in more and cheap brothels with less income. The majority of child prostitutes are engaged in brothels or low class bars where they get only a fraction of what they earn.

The brothels often apply force to make unwilling children sleep with customers. These children work long hours receiving up to ten clients a day. The conditions in which majority of them live is horrendous. According to EMPOWER (personal communication, 1993), the brothels in Chiangmai are like pits, infested with rats and cockroaches. The water is unclean and the rooms dark and damp.

The brothel in Thailand has become the major source of HIV transmission. Child prostitutes are reported to have the highest proportion of HIV positives, exceeding 50 percent in some samples (Hiew, 1992).

Those girls who work in bars face additional problems. Constant exposure to loud music, poor lighting, and the air conditioned atmosphere of the bars result to hearing loss and ear and skin infections. Dancing in high-heeled shoes contributes to damaged feet and back problems.

In general these children are susceptible to diseases and their lifespan is short. Multiple infections lower their immune system to fight off other infections. Many of them undergo repeated self induced abortions without medical care afterwards. As prostitution conflicts with the social values of "good" Thai women which emphasize modesty and moral behaviour, prostitutes often suffer from low self esteem.

STRATEGIES ADOPTED TO ADDRESS THE PROBLEM

Rehabilitation

Until recently, the main approach adopted to deal with the problem of child prostitutes by the government and Non-Governmental Organizations (NGOs) has been to establish programmes which try to

rehabilitate the wounded children and possibly train them for a new lifestyle. These programmes, particularly that adopted by the government, have had little success. Once children have been subjected to the life of prostitution for even a short time, they find it extremely difficult to return to normal living (Chutikul et al, 1987). This has led to the realisation that the solution is to stop the trade in children entirely by cutting it off at its source.

Preventive Programmes

Organizations involved in the problem of child prostitution have realised the role of various actors in the community in dealing with the problem of child prostitution. Kamla project of the Foundation for Women focuses on rural school children and women as potential CSWs in an effort to prevent them from being lured into prostitution through education. Awareness campaigns are important especially for those children who may be deceived and forced into prostitution, but communities must also be involved. Many projects focus on the potential victims and their parents are displayed as criminals who sell their children into prostitution for material comforts and, therefore, are rarely involved.

In some communities, parents are angry with the teachers for warning their daughters against prostitution and question whether they would provide them with food and repay their debts, if their children

would not enter the profession. Children, on the other hand, are confused when prostitution is condemned in school but favoured by parents at home (Foundation for Women, 1990). As we have shown in the preceding pages, the problem of child prostitution is complex and involves many factors at different levels. Programmes and resources should be therefore decentralized to local communities to enable their participation. Living close to the people would also enable government and non-governmental organizations to better understand the situation, which would facilitate the development of programmes that are based on community needs and priorities.

The Law

Child prostitution is illegal in Thailand but the law is seldom enforced. Moreover, police and government officials are often owners of establishments or are given pay-offs to avoid arrest of brothel owners (Sittitrai, forthcoming). Therefore instead of being the ones to provide a solution to the problem, officials are often part of the problem.

Under pressure of the increasing criticism by child and human rights activists on the increase in sexual abuse of children and the inadequacy of the present law to deal with the problem, changes in legislation have been discussed. A new tough prostitution bill which concentrates on increasing the penalties against all those involved in child prostitution, such as clients and procurers, is under consideration.

Under the new law, parents who sell their children into prostitution will also be punished by depriving them their parental rights.

However, harsher penalties do not mean the problem is solved unless all parties concerned are really serious about enforcement. Existing laws give the police full authority to take action against child prostitution yet the sex trade continues to flourish. Article 277 of the criminal law, states that one who has sex with a female not over 15 years and not his wife is liable to four to 20 years in prison and a fine of 8,000 - 40,000 Baht, whether the partner is willing or not. The offender faces heavy penalties of life imprisonment and a maximum of 40,000 Baht fine if the partner is 13 years or younger.

Though the government has a clear policy on child prostitution, there has yet to be a framework on how to tackle it. Merely closing brothels and sending children back to their villages will not solve the problem unless family needs, and the demand for child prostitutes are addressed. Stamping out corruption among law enforcement officers would be a step in the right direction. This would ensure that entertainment places provide the sort of service they are licensed for and those exploiting the children are punished according to the law.

Whereas punishing pimps, clients, agents and brothel owners is of great significance in dealing with the problem of child prostitution, punishing parents is questionable and may serve to weaken the rural

family further. It is important to understand the situation in which parents sell their children into prostitution as emanating from a system of power relations that enables one group of people to buy another. Parents, as well as their children are victims of the system. On a global level, it is the same system that robs poor countries, making Thais willing to sell anything they have to be like the foreigners. Meaningful change might be possible if those in power, both in and outside Thailand, start to ask themselves how they are part of the system that exploits others (Ekachai, 1991).

CONCLUSION

Child prostitution remains a widespread practice in Thailand despite the government's efforts to eliminate its occurrence. A great deal of time and money is spent on establishing the exact numbers of children involved in the sex sector. This however is an impossible task as child prostitution is highly concealed and resources should be spent on finding solutions to the problem. The co-operation of government agencies and non-governmental organizations in this endeavour is necessary. However, current estimates on the numbers of child prostitutes divide them with the government providing the lowest figure of 13,000, and the Centre for the Protection of Children's Rights the highest (800,000). Do we need to come up with an exact number in order to start searching for remedies? Researchers using credible methods seem to agree on approximately 36,000. This need not be the

correct figure of children working in prostitution, but it can serve as a starting point. If we set this as our goal and tried to eliminate this number, we would be moving forward. As we meet to discuss the numbers involved, the agents are already in the communities establishing even better contacts and are ensured of their supply for a long time.

The force that drives parents to subject their children to the life of prostitution is not merely material poverty but also an erosion of values. The economic model adopted by the government has created tremendous imbalances in the distribution of wealth and disrupted the peoples' religio-cultural wisdom and heritage. The pursuit of material wealth has led to a disruption of families and village communities. Competition fuels selfishness, as a result of which harmony and contentment in traditional life has started to disintegrate. Children have always been a part of the family's labour force in traditional societies. In the capitalist society however, where everything has a monetary value, their economic value has overtaken those which place a premium on their life and development.

There is clearly a need for a balance between economic development and social, cultural and spiritual values. Thailand need not develop into a newly industrialized country in the next few years and families do not require to maintain such a high level of luxury. The urban elite cannot demand the rural population to curb their desires for

material goods while they themselves continue to indulge. Buddhism has historically been a counter-balance to this pursuit of materialism. Today, however, there is less adherence to Buddhist doctrine and philosophy and more observance of ritual and offerings. Like the Christian religion in the West where people go to church on Sunday and return to greed during the week, Thais offer lotus blossoms and quickly return to the frenzy. More emphasis should be put on understanding and putting dhamma to use and less on religious ceremonies and offerings (Sivaraksa, 1986). Monks should serve as examples by leading a simple life as the Lord Buddha taught instead of competing to build big temples.

An educational programme which stresses communal and social values is needed in rural communities. People should care for the well-being of the whole community. Economic gains should be for the whole community, which works together to attain it instead of competing with each other. Communities should also be made proud of their cultural heritage.

The ability of the communities to solve their problems should not be under-estimated. If projects are to be successful, they must involve them in the design and implementation of these programmes. The few communities that have resisted to sell their children into prostitution should be used as model villages for the others to learn from them.

While working towards improving the socio-economic and spiritual conditions of communities, we should bear in mind that the reason there is a supply is because there is a demand. Laws that punish the exploiters are important but the enforcement officials must be mobilized to carry them out. However, criminal sanctions alone are not enough as there are psychological and cultural reasons why men demand sex with children. Literature on this area is highly lacking.

The methods of recruiting girls have become more complex. Government welfare workers should be decentralized to the communities so they can keep abreast with the situation. They can intervene when agents approach parents offering them jobs.

The effect of prostitution on the children is not only on their physical health but even more the damage to their psyche. Rehabilitation programmes have to be designed to cater for both these needs. Children have to be treated with compassion and not as criminals if they are expected to improve. Societal attitudes that discriminate against, rather than sympathize with, child prostitutes make their rehabilitation process more difficult. It is therefore of paramount importance that welfare workers under whose care they fall, have the interests of these children at heart. Whereas rehabilitation is necessary for those who have been caught in the trade, emphasis must be on prevention.

References

IN THAI

Godley, Jenny (1991). Prostitution in Thailand. In *NIC: Freezone of Prostitution*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University. IPSR Publication No. 148 pp 84-101.

Naowarat Nongyao (1988). *Child prostitutes* in a National Seminar on Prevention and Protection of Working and Abandoned Children, pp 108-121, National Youth Bureau, Bangkok.

Institute for Population and Social Research (1991). *NIC: Prostitution Free Zone*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok.

Kanjana, Chumphol (1991). *Using Legal Measures in Controlling and Solving the Problem of Child Prostitution*. Unpublished M.A. Thesis, Faculty of Graduate Studies, Chulalongkorn University, Bangkok.

Santasombat, Yos (1992). *Women who sell their bodies: Community and Commercial Sex in Thailand*. Local Development Institute, Bangkok.

Tingseng, A. (1990). *The Analysis of the Cause that Influences the Decision for Girls to enter Commercial Sex Work*. Thammasat Graduate Volunteer Centre, Thammasat University, Bangkok.

Working Group for the Preparation of Report on Prostitution (1989). *Prostitution: Problem, Cause and Major Measures in Prevention and Problem Solving*. Report submitted to the Sub-Committee for solving the prostitution problem, Women and Youth Committee, House of Representatives.

IN ENGLISH

Archavanitkul, K. and Havanon, N. (1990). *Situation, Opportunities and Problems Encountered by Young Girls in Thai Society*. Research report funded by Terre des Hommes, Bangkok.

Bangkok Post, The (1993). *The foreign demimondaines*, May 29. *The short end of the stick*, July 10.

Boonchalaksi, W. and Guest, P. (forthcoming). *Prostitution in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok.

Child Workers in Asia. (1991). - vol.7 No.1 January to March
- vol.7 No.2 April to June

Chutikul, S., Punpeng, T. and Xuto, N. (1987). *Children in Especially Difficult Situations (Thailand)*. National Youth Bureau, Bangkok.

Cooper, R. and Cooper N. (1990). *Culture Shock, Thailand*. Times Books International.

Daro, D. (1988). *Confronting Child Abuse: Research for Effective Programme Design*. The Free Press, New York.

Department of Public Welfare (1989). Annual Report.

Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (1985). *Report of the Workshop of experts on prevention and rehabilitation schemes for young women in Prostitution and related occupations, Bangkok*.

Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (1991).
*Promotion of Community Awareness for the Prevention of
 Prostitution.*

_____. (1991). *Directory of Project on the Prevention of
 Prostitution in Asia and the Pacific.*

ECPAT (1992). *Children in Prostitution: Victims of Tourism in Asia.*
 Report of the International Conference held at Sukhothai
 Thamathirat Open University, March 31-April 3, Bangkok.

Ekachai, S. (1991). *Behind the Smile: Voices of Thailand.* The Post
 Publishing Company Ltd.

Forum, The (1993). Newsletter vol. 1 issue 1, April by Task Force to
 End Child Sexploitation in Thailand, Bangkok.

Foundation for Children (Undated). *Child Prostitution: an Unending
 Vortex*, Bangkok.

Foundation for Women (Undated). *How to Protect Yourself: A
 Handbook for Girls.*

Voices of Thai Women (1990). December, Issue 4

Voices of Thai Women (1991). July, Issue 5

_____. (1992). January, Issue 6

_____. (1992). July, Issue 7

_____. (1993). January, Issue 8

Friends of Women Foundation. Newsletter, Vol.3, No.1, June 1992.

Green, P. (Undated). *Prostitution: Children the victims. The effects of prostitution and sexual exploitation on children and adolescents*, Bangkok.

Guest, P (forthcoming). *Guesstimating the Unestimateable: The number of Child Prostitutes in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Salaya, Thailand.

Havanon, H. et al (1992). *Sexual Networking in a Provincial Thai Setting*, Aids Prevention Monograph Series Paper No. 1.

Hiew, C. (1992). *Child Prostitutes as Victims of Tourism in Children in Prostitution: Victims of Tourism in Asia*. ECPAT, Bangkok.

- Klauser, W. (1981). *Reflections on Thai Culture*. Siam Society, Bangkok.
- National Youth Bureau (1988). *Prevention and Protection of Working Children and Abandoned Children*. Second Asian Regional Conference on Child Abuse and Neglect, 8-13 February, Bangkok.
- O'Grady, Ron (1992). *The Child and the Tourist: The Story Behind the Escalation of Child Prostitution in Asia*. The Campaign to End Child Prostitution in Asian Tourism (ECPAT), Bangkok.
- Phongpaichit, Pasuk (1982). *From Peasant Girls to Bangkok Masseuses*. ILO, Geneva.
- Podhisita, C. (1985). *Peasant Household Strategies: A Study of Production and Reproduction in a Northeastern Thai Village*. Unpublished Ph.D Dissertation. University of Hawaii, Department of Anthropology.
- Potter, S. (1977). *Family Life in a Northern Thai Village: A Study in the Structural Significance of Women*. University of California Press, Berkeley, U.S.A.

Redd Barna (1989). *The Sexual Exploitation of Children in Developing Countries*. Redd Barna, Norway.

Rutnin, Mattani (1992). *Child Prostitution in Thailand*. Paper presented at the Conference on Youth in the Asia-Pacific Region, Bangkok.

Sittitrai, W. (forthcoming). *Economic and Social HIV/AIDS Prevention Strategies for Northern Thai Women*, Bangkok.

Sittitrai, W. and Brown, T. (1991). *Female Commercial Sex Workers in Thailand: A Preliminary Report*. Thai Red Cross Society, Bangkok.

Sittitrai, W. et al. (1992). *Thai Sexual Behaviour and Risk of HIV infection: a report of the 1990 Survey of Partner Relations and Risk of HIV in Thailand*. Thai Red Cross Society and Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, Bangkok.

Sivaraksa, S. (1986). *A Buddhist Vision for Renewing Society*. Tienwan Publishing House, Bangkok.

Skrobanek, Siriporn (Undated). *Strategies Against Prostitution : The case of Thailand*. Foundation for Women, Bangkok.

Skrobanek, Siriporn. (1986). *Strategies Against Prostitution : The Case of Thailand*. Foundation for Women, Bangkok.

_____. (1988). in Report of Kamla Project, Foundation for Women, Bangkok.

_____. (1990). *Child Prostitution in Thailand*. in Report of the First National Assembly on Child Development, pp. 178-182. Government House, Bangkok.

Srisang, S. Sudarat (1990). *Tourism and Child Prostitution in Thailand*. in Caught in Modern Slavery : Tourism and Child Prostitution in Asia, pp. 37-46. The Ecumenical Coalition on Third World Tourism, Bangkok.

Guesstimating the Unestimateable: The Number of Child Prostitutes in Thailand.

Philip Guest *

Introduction

The latest estimate of numbers of prostitutes in Thailand to make national and international media headlines was 2.8 million, of whom 800,000 were stated to be below the age of 18. As recently as November 9, 1993, this number was contained in an editorial on child prostitution published in a Thai Newspaper (The Nation, 1993). The estimate, one of a number that have obtained legitimacy because they have been printed in respected news journals, must be evaluated against news reports of statements from politicians who claim that there are very few prostitutes in Thailand, at most 70,000 to 80,000, with only a small proportion of these being child prostitutes. How can a simple matter of counting produce such divergent numbers?

The answer is that counting commercial sex workers (CSWs) is not simple. Those working in the sex industry do not want to be counted. Adult prostitution is illegal in Thailand, although it operates with relative freedom from prosecution if not persecution. Furthermore,

---

* Institute for Population and Social Research, Mahidol University.

prostitution is not considered by most to be an honorable occupation. Hence employment as a commercial sex worker is often hidden behind a facade of other occupations. This makes identification and enumeration very difficult.

Child prostitution is also illegal. But unlike adult prostitution it is the target of very public attempts by the government to eliminate it. Therefore, even more than adult prostitutes the exact number of child prostitutes is unknown, and in a real sense is unknowable. This has not hindered attempts to generate an estimate of the numbers involved. Many of these estimates can be shown to be improbable -- either too high or too low -- but because of any systematic treatment of the subject the estimates are often accepted as real.

The aim of this brief paper is to provide a range of credible estimates of the number of child prostitutes who, at any one time, are working in Thailand. The legal definition of child prostitution involving those persons aged under 18 who provide sexual services on a commercial basis is used in the following analysis. Because of the availability of data, and because they are likely to comprise all but a few percent of child prostitutes, the analysis is restricted to female child prostitutes.

Children at Risk

One method of delimiting the number of children at risk of engaging in prostitution is to examine the numbers of children in high risk groups. Not all, or even a majority, of children in these groups will engage in prostitution. And undoubtedly some of the children outside of these groups offer sex for money. But through the judicious use of data it is possible to provide estimates of the probable numbers involved.

To identify these numbers estimates of the total population across categories of the groups selected are required. The census is the only reliable source of such information. Unpublished 1990 census data are used in the following calculations. Specifically, the 1.2 percent sample of the 1990 population census is used to generate cross-tabulations on characteristics that have been shown in micro-surveys to be associated with working as a child prostitute.

Census data, although the only data available for the task, is far from an ideal source for the purposes of estimating risk groups. The Thai census is undertaken on a de jure basis and hence in some cases children employed as prostitutes in an area, usually an urban area, may be enumerated in their rural place of origin. Also it is likely that some children in the sex industry would not be counted at all.

However analysis of the quality of the census suggest that under-enumeration at teenage ages is not a major problem in Thai censuses (Luther et al. 1986). At ages 11 to 17 there were slightly over 8 million persons counted in the 1990 census of whom 51 percent were males and 49 percent female. Both the total numbers and the sex ratio are consistent with the adult age structure and known mortality patterns. The total number of females aged 11-17 was approximately 4 million in 1990. The current number in this age group is approximately the same because of the reductions in fertility that occurred in the 1970s. Therefore, 4 million can be taken as the base population when calculating the proportion of the female population who are child prostitutes.

It is possible to further differentiate the base population in terms of potential risk. Several variables are used in the attempt to provide a rough estimate of groups at high risk of becoming child prostitutes. Based on the available information in the census and the results of qualitative studies and micro-surveys four variables are identified that can be used to differentiate risk groups.

The first variable is area of current residence. Child prostitution is largely found in urban centers. For this analysis urban areas are defined as municipal areas and those peri-urban areas referred to as sanitary districts. These areas contain approximately 30 percent of the population. Related to urban residence is migration status. Most survey

data confirm that CSWs do not work in the same area where they are raised. For example, in the survey of provincial brothel workers conducted by Boonchalaksi and Guest (forthcoming) all of the CSWs interviewed had migrated into the town to work. Migrants are defined as those persons who have lived in their current place of residence for less than five years.

Partially overlapping the migration variable is a measure of co-residence. Two groups are identified: those living with family members and those living apart from family members. This identification is based on the census question of relationship to household head. It is expected that the highest risk group is those children who are living apart from other family members. The final variable relates to school attendance. Those children currently attending school are assumed to be at low risk while those not attending school are treated as being at higher risk.

In Table 1 estimates of numbers of female children in the three groups are provided. The high risk group, is the group from where nearly all female child prostitutes would be drawn, is defined in terms of being in all four high risk categories: living in an urban area, a migrant, living apart from their family and not attending school. The no risk category is comprised of children who are in all four low risk categories: living in rural areas, non-migrant, living with family members and attending school. The middle category, that for want of a better term is called 'low risk', even though the vast majority are probably not at risk,

involves a combination of high and no risk membership on the four variables.

TABLE 1
Distribution of Female Children Ages 11-17 Among Risk Groups:
by Age

Age Total	No Risk	Low Risk	High Risk
11	353,451 (63.5)	202,266 (36.3)	796 (0.1)
12	290,677 (49.0)	301,450 (50.8)	1,348 (0.2)
13	193,994 (32.7)	395,278 (66.6)	4,436 (0.7)
14	126,589 (23.3)	409,863 (75.4)	6,871 (1.3)
15	102,272 (17.5)	465,625 (79.7)	16,116 (2.8)
16	72,717 (12.5)	448,028 (83.2)	17,899 (3.3)
17	57,541 (10.5)	469,468 (85.8)	20,153 (3.7)
N	1,197,241 (30.3)	2,691,978 (68.0)	67,619 (1.7)

Data Source: 1.2 percent microdata sample of 1990 Thai Census

Note: Numbers in parentheses are percentages

As expected the numbers in the high risk group increase with age. Overall this category contains 67,619 persons, or 1.7 percent of the female population aged 11 to 17. At age 11 the percentage is 0.1 and increases to 3.7 at age 17. The largest increase occurs between the ages of 14 and 15 and is a result of the large numbers of children who leave school at age 14. The no risk category comprises 30.3 percent of the population of female children aged 11-17. At the youngest ages the majority of the population are in this category.

It is the high risk category that provides the best estimate of the potential number of female child prostitutes. However, to obtain a clearer understanding of the low risk category the distribution of children on each of the four indicators is shown in Table 2. Taken individually the percentages indicate that only a minority of girls are in categories that confer high risk. For example, only 9 percent had migrated in the five years prior to the census and only 13 percent were living apart from their family at the time of the census.

Based on these distributions, the low risk category contains a relatively small number of children who might be considered at secondary risk of entry into the sex industry. A credible range of estimates on the number of female child prostitutes based on the data presented in Tables 1 and 2 would be 30,000 to 100,000 would be reasonable. This would involve approximately 0.7 percent to 2.5 percent of girls aged 11-17. If the estimate of 800,000 suggested by the

Children's Rights Protection Center was accurate this would mean that 20 percent of girls age 11-17 were prostitutes; a level that is clearly not likely given factors such as school attendance and geographical distribution.

TABLE 2

Distribution of Female Children Ages 11-17 in Low Risk Category:
on Identifying Variables

Identifying Variables	Yes		No	
1. Living apart from family	350,485	(13.0)	2,341,493	(87.0)
2. Attending school	922,978	(34.3)	1,769,000	(65.7)
3. Living in urban area	1,041,417	(38.7)	1,650,561	(61.3)
4. Migrant in last five years	248,046	(9.2)	2,443,572	(90.8)

Data Source: 1.2 percent microdata sample of 1990 Thai Census

Note: Numbers in parentheses are percentages.

¹ Includes 69,899 whose attendance is unknown.

Total Number of Commercial Sex Workers

Most estimates of the number of child prostitutes are derived from estimates of the number of adult CSWs. This is a result of the greater relative ease of obtaining the numbers of adult CSWs. Basing the numbers of child prostitutes on total numbers of prostitutes requires

knowing the number of CSWs. However, this itself is an area open to disagreement. The estimate from the Children's Rights Protection Center that stated that there are 800,000 child prostitutes also estimates that there are 2,000,000 prostitutes aged 18 and over. In one respect their methodology of estimation is similar to what is undertaken here: they suggest that the number of child prostitutes is 40 per cent the number of adult prostitutes. They calculate the number of adult prostitutes by taking the estimated number of sex establishments, adjusting this number and then multiplying the number of establishments by an estimated number of women working in each establishment, to obtain a total of around 2 million CSWs. The number of child prostitutes, 40 per cent of the 2 million, is 800,000.

There are two main differences between the estimates of the Children's Rights Protection Center and those proposed here. The main difference relates to the number of adult prostitutes. There were approximately 8.3 million women aged between 15 and 29 recorded in the 1990 census. This is the age range from where the vast majority of CSWs are drawn. Approximately one-third of these 8.3 million persons, or somewhat less than 2.8 million, live in municipal areas or large sanitary districts (ie. areas generally considered urban). Since it is generally agreed that the majority of prostitutes in Thailand operate from urban areas an estimate of 2.8 million CSWs equals the urban population of women in the high risk ages.

Other estimates put the number of CSWs somewhat lower. Godley (1991) provides estimates of numbers of prostitutes based on interviews with experts and other sources. She indicates that the most commonly cited figure is around 700,000 women. This is in the range of 500,000 to 1 million that Muecke (1990) cites from a review of the literature. This number of 700,000 constitutes around 8.5 percent of all women aged 15-29 and about 25 per cent of urban women in those ages. One of the few studies that attempted to rigorously estimate the number of prostitutes, based mainly on ethnographic methods, produced an estimate of between 150,000 and 200,000 prostitutes (Sittitrai and Brown, 1991). If 175,000 was taken as the estimate this would constitute 2.1 per cent of all women aged 15-29 and around 7.3 per cent of urban women at these ages. These numbers, especially the latter, still appear high but are possible given existing employment data. Press reports indicate that the police department estimate is also in the range of 150 to 200 thousand.

The estimate that is the lowest, and that is most systematically derived, is obtained from the Venereal Disease Section of the Ministry of Public Health. It undertakes a twice yearly survey of sex establishments in order to determine the number of women working in sex establishments. In 1992 there were 6,026 establishments recorded, with a total of 75,376 commercial sex workers (CSW's). An extensive interpretation of changes in the numbers by sector of the sex industry is provided in Boonchalaksi and Guest (forthcoming), however, for the

purposes of the current exercise the main point to note is the trend away from traditional venues for providing sexual services such as hotels, brothels and massage parlors to 'other' venues such as restaurants.

In many of the sectors the figures are probably reasonable approximations, although the adequacy of the data can vary province by province according to the level of diligence of local officials. The numbers that the health officials provided for the area where a small survey of CSWs was conducted (see Boonchalaksi and Guest, forthcoming) agreed with the researchers assessment and those of other local people interviewed by the researchers. Where understatement of prostitutes does occur it is most likely to happen in those places where the prostitution is 'indirect'; ie. where the main function of the establishment is something other than commercial sex. This could happen in the case of restaurants, discos etc. Because of the trend in offering sexual services from places such as restaurants, pubs and public places that traditionally have not been used as places for obtaining sexual services it is probable that the numbers of provided by the Ministry of Public Health are underestimates (see also Havanon et al. 1992 for a brief discussion of the adequacy of these figures).

The actual numbers are probably more in the region of 150-200,000 estimated by Sittitrai and Brown (1991) and the Police Department. The estimate of the low end of the range adopted here is 150,000. For the high end of the range 500,000 is adopted. It should

be stressed that the range that is used in here is the best estimate of the numbers working as CSWs at any particular point in time. Anyone who has interviewed CSWs, however, is well aware that there is a large degree on mobility in and out of the sector. In any one year it is likely that considerably more women will have engaged in prostitution than is reflected by the lowest number adopted here. The estimate of 500,000, while unlikely, would not be unreasonable if a longitudinal estimate rather than a point estimate was employed. If 500,000 was used as the base for a one year definition it would mean that approximately 6 percent of women aged 15-29 participate in the sex industry during a one year period. This would not correspond to a large increase of the percentage of urban women participating in the sector as most CSWs are from rural areas, and many return to rural areas when not employed in the sex industry.

Proportion of Sex Workers who are Children

The second area of disagreement between the measures adopted in the current exercise and those employed by other organizations relate to the proportion of CSWs who are children (aged under 18). For example, the Children's Rights Protection Center use a figure of 40 per cent of adult prostitutes to estimate child prostitutes. This figure, based primarily on experience, translates into 35 per cent of CSWs being child prostitutes ($2,800,000/800,000$). The Ministry of Public Health, based on their survey that identifies approximately 77,000 CSWs claims

around 15,000, or 20 percent, are aged under 18. Sittitrai and Brown (1991) also estimate that approximately 20 percent of adult CSWs are aged under 18. Based on their estimate of the total number of CSWs as being between 150,000-200,000 this would translate into 30,000-40,000 child prostitutes (also see Archavanitkul and Havanon, 1990 for a brief discussion of numbers of child prostitutes).

Actual surveys of CSWs provide much smaller proportions of women aged below 18. For example, a large survey of CSWs in the North and South of Thailand found only about 7 percent aged under 18 (IPS, 1992). A much smaller survey, carried out in brothels in a province in the Central region and in Bangkok massage parlors found only 6 per cent aged less than 18 (Boonchalaksi and Guest, forthcoming). These percentages, if applied to an estimate of 200,000 CSWs suggest that there are 12,000-15,000 child prostitutes. A study by Podhisita and others (1993), on the other hand found around 12 percent of respondents aged below 18.

There are several reasons to suspect that these proportions are too low. Firstly, prostitutes under the age of 18 are unlikely to provide interviewers with their true ages because of the pressure being made to eliminate child prostitution. Secondly, most surveys of CSWs are carried out in 'traditional' sexual service venues such as brothels and massage parlors. It is these venues that provide the easiest access to CSWs because it is possible to identify and gain access to the

establishments. Venues that are thought to have high numbers of child prostitutes, such as certain restaurants, discos etc, are very rarely studied. Finally, even traditional venues for sexual services are unlikely to be open to researchers if large numbers of child prostitutes are working there.

Therefore to obtain an estimate of the proportion of CSWs who are aged under 18 a proxy needs to be employed. In this study information on the age when women enter the sex industry is used to develop the proxy. Specifically, the proportion of CSWs who enter before the age of 18 is used to generate the estimate of the proportion of new CSWs entering the sex industry who are aged 18 or under. This proportion is then applied together with estimates of the turnover of CSWs to derive the number of CSWs currently working who are under the age of 18. The estimation is undertaken within a life-table framework. The methods used would provide a reasonably accurate cross-sectional estimate of the overall proportion of CSWs who were child prostitutes if the following conditions held:

1. Surveys of CSWs from which the proportions are based draw CSWs from all sectors. In other words, although no information from those places that employ large numbers of child prostitutes is available it is possible to proxy that information by assuming that women move from these

places to establishments from where it is possible to obtain information.

2. There have been no large changes in the proportions of CSWs who are children over the last several years.
3. There have been no major changes in the overall numbers of CSWs over the last few years.
4. The average time working as a CSW does not vary by age.
5. A cross-sectional estimate of the time spent as a sex worker is an accurate estimate of the level of turnover of CSWs.

It is unlikely that all these conditions hold. In terms of the first condition, it is probable that many women who enter those sectors or those establishments that specialize in child prostitution may not enter sectors of establishments from where no data is available. This would result in some degree of underestimation of the proportions. The second condition is also questionable. While several people have argued that the crackdown on child prostitution had reduced the proportions of CSWs who are children other argue that the crackdown has simply driven child prostitutes, and those children newly entering the profession, into sectors where they are harder to detect. The third assumption is important because the overall age composition of CSWs is dependent on the levels of growth of the sector. Where the sector has been growing rapidly the composition will be biased towards a younger age structure. If there has been little growth, or decline, the opposite would probably occur. The fourth condition assumes that in any cross-

section the data is just as likely to capture persons who entered the industry as children and those who entered as adults.

The fifth assumption is perhaps the most difficult to understand. The proportion of the CSWs who enter prostitution before age 18 cannot be applied to the total estimated number of prostitutes to obtain a cross-sectional estimate of the number of child prostitutes. If CSWs stay in the sector for an average of several years the proportion of child prostitutes in the population of CSWs would be considerably less than the proportion who were children when they first started working as prostitutes. An analogy can make this point clearer. Each year almost 100 percent of new entrants to the labor force are aged less than 25. However, the proportion of the labor force who are aged less than 25 is considerably less than 50 percent.

In this study simplified estimates of average length of time spent in the sex sector are used to adjust for the effects of time spent working in the sex industry. These estimates are based on cross-sectional surveys asking about the length of time spent in the sex industry. A review of the available survey data suggests that about 30-40 per cent of women who enter the sex industry do so before they are aged 18. In Table 3 information on age at entry for a small-scale survey of two sectors is shown. In both sectors approximately 30 percent started work in the sex industry before the age of 18. In a study that involved almost 700 CSWs working in Bangkok and a Northeastern province

almost 40 percent first worked in the sex industry before the age of 18, with approximately 7 per cent entering before the age of 15 (Podhisita and others, 1993). In a study of 1006 CSWs carried out in the North and the South, 4.4 per cent started work in the sex industry before the age of 15 and a further 49.9 percent started work between the ages of 15 and 19 (IPS, 1992). In a study based on 220 women working in a variety of sex sectors, Kanjana (1991) reported that 36 percent entered the occupation at ages 14 to 16.

The average length of time spent working in the sex sector is not reported in most studies but a few estimates are available. One of the earliest studies, that looked at workers in massage parlors, found that over 60 percent had worked as masseuses for less than 2 years (Phongpaichit, 1982). The study undertaken by IPS reports a mean length of time working in their current place of employment of 11.6 months and also found that almost 60 percent had not worked in any other sex industry employment. The study conducted by Boonchalaksi and Guest reports a median length of employment of between 1 and 2 years while the study carried out by Podhisita and others (1993) indicates a median length of employment in the sex industry of two years. These results suggest a very high rate of turnover in the sex industry. Only a small proportion of women appear to spend a long time working as a CSW.

TABLE 3
 Percentage Distribution of Age at Entry into Sex Industry
 by Sector of Employment

Age of Entry	SECTOR	
	Brothels	Massage Parlors
13-15	19.2	11.1
16-17	11.5	18.5
18-19	25.0	27.8
20-21	13.5	14.8
22-23	15.4	7.4
24-25	5.8	1.9
26-29	3.8	16.7
30 and above	5.8	1.9
Total	100.0	100.0
N	52	54

Source : Boonchalaksi and Guest (forthcoming)

Estimates of Numbers of Child Prostitutes

Based on the literature available the following assumptions needed to estimate the number of female child prostitutes are made.

Approximately 35 percent of all women who commence work in the sex industry in any 12 month period are aged less than 18. The age distribution of those entering before the age of 18 is taken as the average of the two sectors (brothels and massage parlors) shown in Table 3. Yearly turnover rates are assumed to be 0.4 in the first year followed by 0.25 for each succeeding year. This produces a median length of employment of almost 2 years but still results in 10 percent of CSWs working for 7 or more years and 5 percent working for 10 or more years. If the assumption is made that there have been no changes in the numbers of new entrants over a decade the proportion of CSWs aged less than 18 in a stable state is 16 percent. If a 5 percent yearly increase in the numbers entering the sex industry over the last 15 years is assumed the approximate percentage is 18. The latter figure is probably more accurate than that based on the assumption of no change in numbers. The use of the 18 percent as the proportion of adult CSWs who are aged below 18 provides the range of estimates shown in Table 4:

TABLE 4

Estimates of Numbers of Child Prostitutes at Assumed Total
Numbers of Commercial Sex Workers

	Estimated Cross-Sectional Number of CSWs in 1993				
	150,000	200,000	300,000	400,000	500,000
Number of Child					
Prostitutes	27,000	36,000	54,000	72,000	90,000
Number who entered					
Sex Industry before					
Age	52,500	70,000	105,000	140,000	175,000

Based on the available evidence, a number of 36,000 child prostitutes is most likely to be correct. This is based on a total number of CSWs of 200,000. Somewhere in the order of 70,000 of these 200,000 would have entered the sex industry as children. Not noted in this table, but something that cannot be overlooked, are other children who entered the sex industry as children but who exited before turning 18. In any cross-section of the population of children there are those who are currently working in the sex industry (suggested here to be in the order of 36,000), those who have never worked in the sex industry (by far the majority of the child population), and those who had worked in the sex industry but are not currently working in the industry. Given

average ages of entry, the assumed length of time spent in the industry, and the assumption that turnover rates do not vary by age the number of child prostitutes who exit before the age of 18 would be somewhere in the region of 18-20 thousand (based on the total number of CSWs being 200,000).

Conclusion

Given the controversy that surrounds the number of child prostitutes currently operating in Thailand there is an obvious need to provide a numerical range of the numbers involved. However, it is debateable whether a need exists to obtain an accurate estimate of the number of child prostitutes in Thailand. Micro-studies, police reports and the large number of young women in 'special occupations' who contract sexually transmitted diseases are enough to determine that child prostitution does occur and occurs at levels that constitute a social problem. Resources spent in establishing the exact number of child prostitutes might be better spent in helping find remedies to the problem.

In fact it is questionable whether it is even possible to obtain accurate numbers of child prostitutes. Survey approaches are unlikely to be useful in this area because of the sensitivity related to working as a CSW. A series of co-ordinated community studies might be sufficient to provide enough information about the incidence of child prostitution in different types of communities for community-specific rates to be

used to generate a national estimate. In order to be successful this approach would need to be extensive and intensive. Extensive in that a large number of communities would need to be included. Intensive in that investigators would need to understand and to some extent become integrated into each community. To be feasible this type of research design would require the co-operation of government agencies and non-governmental organizations with extensive community roots. If other more important information, such as relationships between places employing child prostitutes and the local community, was collected in addition to numbers the cost of this form of research might be defensible.

Other approaches to estimation will necessarily be based on indirect techniques that at their best provide rough estimates of the upper and lower bounds of the possible numbers involved. Such estimates can always be criticized because of the assumptions that need to be employed to generate the estimates. The numbers presented in this paper will not, and should not, be immune from criticism. However, the analysis suggest that the estimates provide a credible range of the possible number of child prostitutes.

Two types of analysis were presented in the attempt to estimate the potential numbers of children involved in the sex industry. The first approach focused on supply and attempted to measure the population of female children at risk of working in the sex industry. The estimate of

high risk involves approximately 67,000 children aged 11 to 17. This comprises 1.7 percent of the female population at these ages. This number includes most, but probably not all, children who might engage in commercial sex activities.

The second form of analysis uses a form of synthetic cohort analysis to estimate the proportion of all CSWs who are aged less than 18. These estimates are very sensitive to the base population of CSWs used, the estimate of the proportion of new CSWs who are children and the turnover of CSWs in the sex industry. However, based on previous research, values were placed on each of these parameters and estimates of child prostitutes generated. A low estimate of the number of child prostitutes is around 27,000 while the upper limit is placed at 90,000. The most likely number within this very broad range is around 36,000. This estimate is also consistent with the numbers based on risk characteristics.

References

- Archarvanitkul, Kritaya and Napaporn Havanon (1990). *Situation, Opportunities and Problems Encountered by Young Girls in Thai Society*. Research report funded by Terre des Hommes: Bangkok.
- Boonchalaksi, Wathinee and Philip Guest (forthcoming). *Prostitution in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok.
- Brinkmann, Uwe. *The AIDS Epidemic in Thailand*. Harvard University School of Public Health: Boston.
- Godley, Jenny (1991). Prostitution in Thailand. In *NIC: Freezone of Prostitution*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University. IPSR Publication No. 148: pp. 84-101 (in thai).
- Havanon, Napaporn, John Knodel and Tony Bennett (1992). *Sexual Networking in a Provincial Thai Setting*. AIDS Prevention Monograph Series Paper No. 1. AIDSCAP: Bangkok.

Institute of Population Research (IPS) (1992). *Tables on Data Collected on Sexual Behavior and Health Status of Female Prostitutes*. Workshop on Education, Demographic Characteristics and Sexual Behaviour of Commercial Sex Workers in Thailand, IPS, Chulalongkorn University, 21 December (in thai).

Kanjana, Chuumphol (1991). *Using Legal Measures in Controlling and Solving the Problem of Child Prostitution*. Unpublished M.A. Thesis, Faculty of Graduate Studies, Chulalongkorn University, Bangkok.

Luther, Norman, Neramit Dhanasakdi and Fred Arnold (1986). *Consistent Correction of Census and Vital Registration for Thailand, 1960-1980*. Papers of the East-West Population Institute Number 103, East-West Center, Honolulu.

Muecke, Majorie (1990). The AIDS prevention dilemma in Thailand. *Asian and Pacific Population Forum*. vol. 4, No. 4: pp. 1-8.

Nation, The (1993). Signs alone will not stamp out child prostitution. November 9.

Phongpaichit, Pasuk (1982). *From Peasant Girls to Bangkok Masseuses*. Geneva: ILO.

Podhisita, Chai, Anthony Pramualratana, Uraiwan Kanungsukkasem, Maria Wawer and Regina McNamara (1993). *Sociocultural Context of Commercial Sex Workers in Thailand: An Analysis of their Family, Employer and Client Relations*, Paper prepared for presentation for the IUSSP seminar on 'AIDS Impact and Prevention in the Developing World: the Contribution of Demography and Social Science' held in Annecy, France, 5-9 December, 1993.

Sittitrai, Weerasit and Tim Brown (1991). *Female Commercial Sex Workers in Thailand: Preliminary Report*. Thai Red Cross Society: Bangkok.

โสเภณีเด็กในประเทศไทยมีเท่าใด : การแสวงหาตัวเลขที่เป็นไปได้*

จรรยา เกรษฐบุศร **

ความนำ

มีผู้ประมาณการจำนวนโสเภณีใน ประเทศไทย ตามปรากฏในข่าว หนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศว่ามีประมาณ 2.8 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณว่า 800,000 คน มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ตัวเลขนี้ถูกอ้างในบทบรรณาธิการเรื่องโสเภณีเด็กในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทย ฉบับหนึ่งเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2536 (Nation, 1993) เหตุที่จำนวนตัวเลขนี้ได้รับความเชื่อถือ เพราะเป็นตัวเลขที่อ้างอยู่ในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านยอมรับ ซึ่งตัวเลขดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของนักการเมืองที่กล่าวว่าจำนวนโสเภณีในประเทศไทย มีน้อยกว่านี้ คือ มีอย่างมากไม่เกิน 70,000-80,000 คน และในจำนวนนี้เป็นโสเภณีเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี) ในสัดส่วนที่น้อยมากเนื่องจากตัวเลขจากแหล่งต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมากมาย คำถามในที่นี้ก็คือเราจะแสวงหาตัวเลขที่ถูกต้องได้อย่างไร

---

* แปลจาก Guesstimating the Unestimateable : The Number of Child Prostitutes in Thailand โดย Philip Guest

** สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

คำตอบก็คือการนับจำนวนผู้ให้บริการทางเพศไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะผู้ที่ทำงานในธุรกิจบริการทางเพศไม่ต้องการให้มีการนับจำนวนตัวเลขเนื่องจากอาชีพโสเภณีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในประเทศไทย แม้ว่าโดยแท้จริงอาชีพนี้จะดำเนินไปได้อย่างค่อนข้างอิสระไม่มีการฟ้องร้องเป็นคดีความกัน ยกเว้นที่จะมีใครต้องการจ้องล้างจ้องผลาญกับเรื่องนี้ นอกจากนี้อาชีพโสเภณีไม่ใช่อาชีพที่มีเกียรติที่ออกหน้าออกตา คนที่ทำอาชีพให้บริการทางเพศต้องซุกซ่อนตัวอยู่เบื้องหลังอาชีพอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ทำให้การแยกแยะและจแน่งนับจำนวนผู้ให้บริการทางเพศเป็นเรื่องยากยิ่ง

โสเภณีเด็กยังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่แตกต่างกันกับโสเภณีผู้ใหญ่ตรงที่รัฐบาลพยายามตั้งเป้าหมายที่จะลดจำนวนโสเภณีเด็กให้ได้ ซึ่งการนับจำนวนโสเภณีเด็กที่แท้จริงเป็นเรื่องที่ยากยิ่งกว่าการนับจำนวนโสเภณีผู้ใหญ่เสียอีก แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะคาดประมาณจำนวนโสเภณีเหล่านี้ แต่ก็ถูกวิจารณ์ว่าเป็นตัวเลขที่สูงไปบ้างหรือต่ำไปบ้าง

จุดมุ่งหมายของบทความนี้เพื่อคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็กในประเทศไทยที่อยู่ในวัยที่ยังเป็นไปได้นั้น เราใช้นิยามโสเภณีเด็กตามที่กฎหมายระบุไว้คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีและให้บริการทางเพศโดยมีค่าตอบแทน และเนื่องจากความจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ เราจึงจะคาดประมาณเฉพาะโสเภณีเด็กที่เป็นหญิง

เด็กที่เสี่ยงต่อการเป็นโสเภณี

วิธีการตรวจสอบว่า มีเด็กจำนวนเท่าไรอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโสเภณี เป็นวิธีการหนึ่งที่จะกำหนดจำนวนเด็กที่เสี่ยงต่อการเป็นโสเภณี แต่

มิได้หมายความว่า เด็กในกลุ่มนี้ทั้งหมด หรือเด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้จะต้องเป็น โสเภณีและเด็กที่อยู่นอกกลุ่มนี้บางส่วนอาจประกอบอาชีพบริการทางเพศ แต่จากการนำข้อมูลที่พิจารณาโดยรอบคอบว่าเหมาะสมแล้ว มาเป็นหลักในการ คำนวณจึงเป็นไปได้ที่จะประมาณการตัวเลขที่ต้องการทราบ

ในการแยกแยะกลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อการเป็นโสเภณีเราจำเป็นต้องประมาณ การจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยคัดเลือกกลุ่มประชากรที่เข้าข่ายออกมา พิจารณาในที่นี้เราใช้สำมะโนประชากร ปี 2533 ซึ่งนับว่าเป็นข้อมูลที่พอเชื่อถือ ได้เพียงแหล่งเดียวที่มีอยู่ แต่ข้อมูลที่นำมาใช้นี้ยังมิได้ตีพิมพ์ออกมาอย่างเป็นทางการ ในการคำนวณจำนวนโสเภณีเด็กเราใช้ข้อมูลระดับจุลภาคที่มีจำนวน ตัวอย่างร้อยละ 1.2 ของสำมะโนประชากรออกมาทำตารางไขว้กับคุณสมบัติของ ประชากรที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลระดับจุลภาค เพื่อหาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ การเป็นโสเภณีเด็ก

แม้ว่าข้อมูลจากสำมะโนประชากรที่นำมาใช้เพื่อการนี้มิใช่แหล่งข้อมูลที่ สมบูรณ์ที่สุดสำหรับการคำนวณหากลุ่มเสี่ยงก็ตาม เนื่องจากสำมะโนประชากร ใช้การแจงนับโดยอาศัยหลักฐานที่เป็นทางการ ในกรณีที่เด็กบางคนที่กำลังเป็น โสเภณีอยู่ในพื้นที่หนึ่งซึ่งส่วนมากเป็นพื้นที่ในเขตเมือง อาจถูกนับว่าอยู่ในเขต ชนบทที่เป็นพื้นที่ต้นทางของเขา เช่นเดียวกันอาจเป็นไปได้ที่เด็กบางคนที่อยู่ใน ธุรกิจบริการทางเพศจะไม่ถูกนับรวมไว้ในการสำรวจเลย

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์คุณภาพของสำมะโนประชากร (Luther et. al. 1996) พบว่า การตกแจงนับประชากรในกลุ่มอายุวัยรุ่นนั้นมิใช่ปัญหา ใหญ่ของการสำรวจสำมะโนประชากรของไทย เนื่องจากประชากรอายุ 11 ถึง 17 ปี ถึงประมาณกว่า 8 ล้านคน ได้ถูกนับรวมไว้ในสำมะโนประชากรปี 2533

ประชากรกลุ่มนี้เป็นเพศชาย ร้อยละ 51 และเพศหญิงร้อยละ 49 จำนวนรวมของประชากรกลุ่มนี้และอัตราส่วนระหว่างเพศสอดคล้องกับโครงสร้างอายุกลุ่มผู้ใหญ่ และแบบแผนการตาย ในปี 2533 ประมาณว่ามีผู้หญิงอายุ 11-17 ปี ประมาณ 4 ล้านคน จำนวนประชากรหญิงของกลุ่มอายุนี้ยังคงเท่าเดิมโดยประมาณ เนื่องจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี 2513 ดังนั้นเราจึงใช้จำนวนตัวเลข 4 ล้านคนเป็นฐาน ประชากรสำหรับการคำนวณสัดส่วนของประชากรหญิงที่เป็นโสเภณีเด็ก

จากฐานประชากรที่ใช้ในการคำนวณครั้งนี้ เราสามารถจำแนกประชากรที่อาจเป็นกลุ่มเสี่ยงออกมาได้ สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการจำแนกและคาดประมาณกลุ่มเสี่ยงต่อการเป็นโสเภณีเด็กนั้น สามารถใช้ได้หลายตัวด้วยกัน แต่จากข้อมูลที่มีอยู่ในสำมะโนประชากร ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ และจากการสำรวจระดับจุลภาคต่าง ๆ เราจะใช้ตัวแปรหรือปัจจัย 4 ประการด้วยกันเพื่อแยกแยะประชากรกลุ่มเสี่ยงออกมา

ตัวแปรหรือปัจจัยแรกคือสถานที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน เนื่องจากพบว่าโสเภณีเด็กส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง ซึ่งเขตเมืองที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้หมายถึงเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาล ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีอยู่ประมาณร้อยละ 30 นอกจากเขตเมืองแล้วยังพิจารณาตัวแปรหรือปัจจัยด้านสถานภาพการย้ายถิ่นด้วย ข้อมูลจากการสำรวจต่าง ๆ ยืนยันว่าผู้ให้บริการทางเพศไม่ได้ทำธุรกิจบริการทางเพศในพื้นที่ที่ตัวเองเติบโตมา ตัวอย่างเช่น ในการสำรวจโสเภณีในสถานค้าประเวณีต่าง ๆ ของ Boonchalaksi and Guest (กำลังตีพิมพ์) พบว่าหญิงบริการทางเพศให้สัมภาษณ์ว่าได้ย้ายถิ่นเข้ามาสู่เมืองเพื่อทำอาชีพนี้ (คำนิยามผู้ย้ายถิ่นในที่นี้หมายถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี)

นอกจากตัวแปรย้ายถิ่นแล้ว ก็ยังมีตัวแปรเรื่องที่พักอาศัยร่วมกับผู้อื่น (ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการย้ายถิ่น) โดยเราสามารถจำแนกตัวแปรตัวนี้ออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่กำลังอาศัยอยู่กับครอบครัวของตัวเอง อีกกลุ่มเป็นกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวตัวเอง การจำแนกคนสองกลุ่มนี้อาศัยคำถามในสำมะโนประชากรที่ถามถึงความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน เป็นที่คาดว่ากลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงคือกลุ่มเด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของตัวเอง และตัวแปรตัวสุดท้ายคือการเรียนหนังสือ เด็กที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียน จัดว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนซึ่งจัดเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง

ในตารางที่ 1 เป็นการคาดประมาณจำนวนเด็กหญิงที่จัดอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เราคิดว่าโสเภณีเด็กส่วนมากจะมาจากกลุ่มนี้ หรือเป็นกลุ่มที่ตกอยู่ในปัจจัยเสี่ยงทั้ง 4 ปัจจัยคือ อาศัยอยู่ในเขตเมือง เป็นผู้ย้ายถิ่น ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวของตัวเอง และไม่ได้กำลังเรียนหนังสืออยู่ กลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มที่มีปัจจัยเสี่ยง 4 ตัวต่ำคือ กำลังอาศัยอยู่ในชนบท ไม่ได้เป็นผู้ย้ายถิ่น อาศัยอยู่กับครอบครัวของตัวเองและกำลังเรียนหนังสืออยู่ อีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำ แม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงก็ตาม คือกลุ่มที่มีปัจจัยเสี่ยงสูง และ ปัจจัยเสี่ยงต่ำลงกันไป (ไม่ใช่มีปัจจัยเสี่ยงสูงและปัจจัยเสี่ยงต่ำทั้ง 4 ตัว)

ตารางที่ 1 ประชากรหญิงอายุ 11-17 ปี จำแนกตามกลุ่มเสี่ยงเป็นรายอายุ

อายุ	กลุ่มไม่เสี่ยง	กลุ่มเสี่ยงต่ำ	กลุ่มเสี่ยงสูง	รวม
11	353,451 (63.5)	202,266 (36.3)	796 (0.1)	556,513 (100.0)
12	260,677 (49.0)	301,450 (50.8)	1,348 (0.2)	593,475 (100.0)
13	193,994 (32.7)	395,278 (66.6)	4,436 (0.7)	593,708 (100.0)
14	126,589 (23.3)	409,863 (75.4)	6,871 (1.3)	543,323 (100.0)
15	102,272 (17.5)	465,625 (79.7)	16,116 (2.8)	584,103 (100.0)
16	72,717 (13.5)	448,028 (83.2)	17,899 (3.3)	538,644 (100.0)
17	57,541 (10.5)	469,468 (85.8)	20,153 (3.7)	547,162 (100.0)
N	1,197,541 (30.3)	2,691,978 (68.0)	67,619 (1.7)	3,956,838 (100.0)

แหล่งข้อมูล: สำมะโนประชากรปี 2533 ใช้ข้อมูลระดับจุลภาคโดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ

1.2

ข้อสังเกต: ตัวเลขในวงเล็บ ( ) คืออัตราส่วนร้อยละ

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าจำนวนประชากรที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเป็นโศกณณ์เพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้นตามที่คาดไว้ กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงมีจำนวน 67,619 คน หรือร้อยละ 1.7 ของประชากรหญิงอายุ 11-17 ปี ประชากรกลุ่มนี้เมื่ออายุ 11 ปี จะมีความเสี่ยงเป็นอัตราร้อยละ 0.1 และเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 3.7

เมื่ออายุ 17 ปี อัตราส่วนที่เพิ่มสูงสุดอยู่ระหว่างอายุ 14-15 ปี ทั้งนี้เป็นผลมาจากจำนวนเด็กส่วนมากออกจากโรงเรียนเมื่ออายุ 14 ปี กลุ่มที่ไม่มีความเสี่ยงเลยมีร้อยละ 30.3 ของ ประชากรหญิงอายุ 11-17 ปี ในกลุ่มนี้ กลุ่มอายุที่น้อยที่สุด (11 ปี) เป็นประชากรส่วนใหญ่มากที่สุด จากกลุ่มเสี่ยงสูงนี้เอง ที่เราเชื่อว่าจะเป็นการคาดประมาณจำนวนเด็กหญิงที่น่าจะเป็นโสเภณีเด็ก

ตารางที่ 2 ประชากรหญิงอายุ 11-17 ปี ที่อยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำจนกตามปัจจัยเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	ใช่	ไม่ใช่
1. ไม่ได้อยู่กับครอบครัว	350,458 (13.0)	2,341,493 (87.0)
2. กำลังเรียนหนังสือม.1ม	922,978 (34.3)	1,769,000 (65.7)
3. อยู่ในเขตเมือง	1,041,417 (38.7)	1,650,561 (61.3)
4. เป็นผู้ย้ายถิ่นในช่วง 5 ปี	248,046 (9.2)	2,443,572 (90.8)

แหล่งข้อมูล: สำนะโนประชากรปี 2533 ใช้ข้อมูลระดับจุลภาคโดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 1.2

ข้อสังเกต: ตัวเลขในวงเล็บ ( ) คืออัตราส่วนร้อยละ

¹รวม ประชากรจำนวน 69,899 คน ที่ไม่ทราบแน่ชัดว่ากำลังเรียนหนังสืออยู่หรือไม่ด้วย

ในตารางที่ 2 เป็นการแสดงการกระจายจำนวนเด็กตามปัจจัยเสี่ยงเพื่อให้เห็นภาพของกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตารางดังกล่าวจำแนกอัตราส่วนร้อยละของเด็กหญิงที่ตกอยู่ในปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูง ตัวอย่างเช่น มีเด็กหญิงร้อยละ 9 ที่ย้ายถิ่นภายใน 5 ปี ก่อนที่จะมีการสำรวจสำมะโน และประมาณร้อยละ 19 เท่านั้น ที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัวในช่วงเวลาการจัดทำสำมะโน โดยอาศัยการกระจายของข้อมูลดังกล่าวเราจึงสรุปว่ากลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำประกอบด้วยเด็กจำนวนค่อนข้างน้อย ที่อาจจัดว่ามีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ จากข้อมูลที่น่าเสนอการคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็กไว้ในตารางที่ 1 และตารางที่ 2 อาจคิดเป็นตัวเลขในโสเภณีเด็กว่ามีตั้งแต่ 30,000 ถึง 100,000 คน หรือประมาณร้อยละ 0.7 ถึงร้อยละ 2.5 ของผู้หญิงอายุ 11-17 ปี ถ้าบอกว่าตัวเลขที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กประมาณไว้ว่ามีถึง 800,000 คน ตัวเลขนี้จะเท่ากับว่ามีผู้หญิงอายุ 11-17 ปี ถึงร้อยละ 20 ที่เป็นโสเภณี ซึ่งเป็นตัวเลขที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงว่าเด็กส่วนหนึ่งกำลังเร่ร่อนหรืออยู่ในชนบท

บริการทางเพศที่เป็นผู้ใหญ่

ที่ผ่านมามีการคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็ก มักจะอาศัยตัวเลขของจำนวนผู้ให้บริการทางเพศที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากการหาจำนวนผู้ให้บริการทางเพศที่เป็นผู้ใหญ่ นั้นสามารถทำได้ง่ายกว่า นั่นคือถ้าต้องการทราบจำนวนตัวเลขโสเภณีเด็กที่อาศัยฐานตัวเลขจำนวนรวมโสเภณีทั้งหมด ก็ต้องรู้จำนวนผู้ให้บริการธุรกิจทางเพศ แต่ตัวเลขดังกล่าวก็ขัดแย้งกันเอง จากการคาดประมาณของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กระบุว่าโสเภณีเด็กจำนวน 800,000 คน และคาดประมาณว่ามีโสเภณีผู้ใหญ่อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 2,000,000 คน วิธีการคาดประมาณดังกล่าวเป็นไปในทำนองเดียวกันกับวิธีที่จะใช้ในที่นี้ นั่นคือถือเอาว่าโสเภณีเด็กมีร้อยละ 40 ของโสเภณีผู้ใหญ่ วิธีการคำนวณโสเภณีผู้ใหญ่ได้มา

จากประมาณการจำนวนสถานบริการทางเพศ ปรับตัวเลขให้เหมาะสมแล้วเอาประมาณการจำนวนผู้หญิงที่ทำงานในสถานบริการ คูณด้วยจำนวนสถานบริการ ด้วยเหตุนี้จึงได้จำนวนหญิงบริการทางเพศประมาณ 2 ล้านคน และจำนวนโสเภณีเด็กเท่ากับ ร้อยละ 40 ของ 2 ล้าน จึงเท่ากับ 800,000 คน

สิ่งที่แตกต่างในการคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็กของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กกับของผู้เขียนมี 2 ประการ ประการแรกคือ จำนวนโสเภณีผู้ใหญ่ที่แตกต่างกันในสำมะโนประชากรปี 2533 มีผู้หญิงอายุ 15-29 ปี ประมาณ 8.3 ล้านคน อายุช่วงนี้คือช่วงอายุของผู้ให้บริการทางเพศ ประมาณว่าหนึ่งในสามของ 8.3 ล้านคน หรือน้อยกว่า 2.8 ล้านคน อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลขนาดใหญ่ (พื้นที่เขตเมือง) เนื่องจากเป็นที่ยอมรับว่าโสเภณีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในเมืองการประมาณว่ามีผู้หญิงที่ให้บริการทางเพศอยู่ 2.8 ล้านคนจึงเท่ากับจำนวนผู้หญิงที่อยู่ในเมืองซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุที่มีความเสี่ยงสูง

มีบางคนคาดประมาณตัวเลขหญิงบริการทางเพศไว้ต่ำกว่านี้ เช่น Godley (1991) คาดประมาณจำนวนโสเภณีจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และจากแหล่งอื่น Godley ระบุว่าตัวเลขประมาณ 700,000 คน ซึ่งจากการทบทวนเอกสารของ Mucke (1990) กล่าวว่า มีโสเภณีอยู่ระหว่าง 500,000-1,000,000 คน จำนวนที่อ้างถึง 700,000 คนนี้ เท่ากับประมาณร้อยละ 8.5 ของผู้หญิงอายุ 15-29 ปี ทั่วประเทศ หรือเท่ากับร้อยละ 25 ของผู้หญิงวัยนี้ที่อาศัยอยู่ในเมือง ยังมีงานศึกษาวิจัยอื่นที่ประมาณตัวเลขโสเภณีไว้อย่างหยاب ๆ โดยอาศัยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบชาติพันธุ์วรรณาว่ามีประมาณ 150,000-200,000 คน (Sittitrai and Brown, 1991) ถ้าหากเรายึดถือ จำนวนโสเภณีว่ามี 175,000 คน ซึ่งจำนวนนี้จะคิดเป็นประมาณร้อยละ 2.1 ของผู้หญิงอายุ 15-29 ปีทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ 7.3 ของผู้หญิงในช่วงอายุ ดังกล่าวที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง

ทั้งหมด ตัวเลขต่าง ๆ ตามที่มีผู้คาดประมาณไว้นี้ค่อนข้างสูงโดยเฉพาะตัวเลขตัวหลัง แต่ก็สามารถใช้เป็นข้อมูลการมีทำงานที่มีอยู่ได้ สำหรับตัวเลขจากสื่อมวลชนระบุว่าตัวเลขโสเภณีของกรมตำรวจอยู่ในระหว่าง 150,000-200,000 คน

ส่วนจำนวนตัวเลขคาดประมาณที่ต่ำสุด และเป็นตัวเลขที่ได้มาอย่างมีระบบมากที่สุด คือ ตัวเลขของกองกามโรคของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทำการสำรวจสถานประกอบการทางเพศ ปีละ 2 ครั้ง ทุกปี เพื่อหาจำนวนหญิงที่ทำงานในสถานประกอบการทางเพศ ใน พ.ศ.2535 ตัวเลขของกองกามโรคระบุว่าสถานประกอบการจำนวน 6,026 แห่ง และมีหญิงบริการทางเพศ 75,376 คน (ผู้ที่สนใจต้องการทราบการเปลี่ยนแปลงจำนวนสถานประกอบการธุรกิจทางเพศ ติดตามอ่านรายงานของ Boonchalaksi and Guest ที่กำลังตีพิมพ์อยู่) มีข้อสังเกตจากการศึกษานี้ว่าประเภทของสถานประกอบการธุรกิจทางเพศแบบ “เกา” เช่น โรงแรม ซ่อง หรือสถานอาบอบนวด มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบอื่น

การประมาณจำนวนตัวเลขสถานประกอบการธุรกิจบริการ มีหลายแหล่งที่ดูว่าน่าเชื่อถือได้ (แม้ว่าข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละจังหวัดจะแตกต่างกันตามความเข้มข้นแข็งของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ไม่เท่ากันก็ตาม) จำนวนสถานบริการที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระบุไว้ในพื้นที่ที่มีการสำรวจผู้ให้บริการทางเพศ (ดู Boonchalaksi and Guest กำลังตีพิมพ์) สอดคล้องกับการสำรวจของเรา และจากการสอบถามจากบุคคลอื่น ๆ เป็นไปได้ที่การประมาณจำนวนโสเภณีในบางพื้นที่อาจต่ำกว่าจำนวนจริง เพราะบางพื้นที่มีโสเภณีที่ไม่เปิดเผยอยู่ในสถานประกอบการที่อยู่ในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ธุรกิจทางเพศ เช่น ในร้านอาหาร สถานคิสโก้ ฯลฯ เนื่องจากพบว่าสถานประกอบการประเภทภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านเหล้า (pub) ซึ่งแต่ก่อนมิได้ใช้เป็นสถานที่ให้บริการทางเพศ มีแนวโน้มให้

บริการทางเพศมากขึ้น จึงเป็นไปได้ที่จำนวนตัวเลขที่กระทรวงสาธารณสุขระบุไว้จะต่ำกว่าความเป็นจริง (ดู Havanon et al. 1992 ซึ่งพูดถึงจำนวนตัวเลขเหล่านี้)

ตัวเลขที่ Sittitrai and Brown (1991) และกรมตำรวจได้คาดประมาณไว้อยู่ระหว่าง 150,000-200,000 คน ในที่นี้ตัวเลขที่ต่ำสุดที่ยอมรับได้คือ 150,000 คน ส่วนตัวเลขสูงสุดที่ยอมรับคือ 500,000 คน ตัวเลขในช่วงดังกล่าวเป็นตัวเลขที่เรา拿来ใช้ประมาณการจำนวนผู้ทำงานให้บริการทางเพศ ในช่วงเวลาหนึ่งใครก็ตามที่เคยสัมผัสหาญหญิงที่ให้บริการทางเพศ จะรู้ดีว่าหาญเหล่านี้มีการโยกย้ายเข้า ๆ ออก ๆ สถานที่นั้นสถานที่นี้ตลอดเวลา ในช่วงเวลา 1 ปี จึงน่าจะมีความหาญบริการทางเพศที่เป็นโสเภณีมากกว่าตัวเลขขั้นต่ำที่นับได้ ส่วนจำนวนที่คาดประมาณสูงขึ้นไปถึง 500,000 นั้น ก็พอสมควรสมผล

ถ้าหากเป็นการคาดประมาณ เป็นช่วงระยะเวลาที่นานไม่ใช้การนับเฉพาะจุดหนึ่งจุดใดตัวเลข 500,000 คนนี้อาจหมายความว่า ร้อยละ 6 ของหาญอายุ 15-29 ปี ทำงานอยู่ในธุรกิจบริการทางเพศภายใน 1 ปี แต่ก็มิได้เป็นผลให้สัดส่วนของหาญบริการทางเพศในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะหาญบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจากชนบท และมักจะกลับไปชนบทเมื่อไม่ได้ประกอบอาชีพนี้แล้ว

สัดส่วนของหาญบริการทางเพศที่เป็นเด็ก

วิธีการคำนวณหาตัวเลขโสเภณีเด็ก จากสัดส่วนหาญบริการทางเพศของผู้เขียนกับของหน่วยงานอื่นขัดแย้งกันอย่างมาก ตัวอย่างเช่น ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กคาดประมาณตัวเลขโสเภณีเด็ก จากจำนวนโสเภณีผู้ใหญ่ว่าโสเภณีเด็กมี

ร้อยละ 40 ของโสเภณีผู้ใหญ่ ตัวเลขนี้เป็นตัวเลขที่ได้จากประสบการณ์จากการทำงานของตนและตีความลงไปว่ามีโสเภณีเด็กร้อยละ 40 ของหญิงบริการทางเพศ (2,800,000 คนต่อ 800,000 คน) ส่วนกระทรวงสาธารณสุขมีตัวเลขจากการสำรวจว่ามีหญิงบริการทางเพศประมาณ 77,000 คน จึงอ้างว่ามีโสเภณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ประมาณ 15,000 คน หรือร้อยละ 20 Sittitrai and Brown (1991) ประมาณว่ามีโสเภณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ประมาณร้อยละ 20 ของหญิงบริการทางเพศที่เป็นผู้ใหญ่ จากการประมาณว่ามีหญิงบริการทางเพศทั้งหมด 150,000-800,000 คน จึงตีความได้ว่ามีโสเภณีเด็ก 30,000-40,000 คน (ดู Archavanitkul and Havanon 1990 ที่อภิปรายถึงจำนวนโสเภณีเด็ก) จากการสำรวจหญิงบริการทางเพศอีกหลายครั้ง พบว่าหญิงบริการทางเพศที่อายุต่ำกว่า 18 ปี มีสัดส่วนน้อยกว่านี้มาก ตัวอย่างเช่นการสำรวจหญิงบริการทางเพศในภาคเหนือและภาคใต้ พบว่า มีโสเภณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เพียงร้อยละ 7 (สถาบันประชากรศาสตร์ 2535) ในการสำรวจขนาดเล็กซึ่งทำการสำรวจชองในจังหวัดภาคกลางจังหวัดหนึ่ง และในสถานอาบอบนวดในกรุงเทพฯ พบว่าหญิงบริการอายุต่ำกว่า 18 ปี มีเพียงร้อยละ 6 (Boonchalaksi and Guest, กำลังตีพิมพ์) อัตราส่วนร้อยละเหล่านี้ถ้านำมาคิดคำนวณจากฐานตัวเลขหญิงบริการจำนวน 200,000 คน ตัวเลขโสเภณีเด็กน่าจะมีประมาณ 12,000-15,000 คน ส่วนการศึกษาของ Podhisita and others (1993) พบว่า มีหญิงบริการที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ประมาณร้อยละ 12

ผู้เขียนตั้งข้อสงสัยไว้ว่า สัดส่วนเหล่านี้อาจต่ำเกินไป ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการแรก โสเภณีเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี มักไม่ค่อยยอมบอกอายุแท้จริงเวลาไปสัมภาษณ์ เพราะว่ามีแรงกดดันที่จะลดจำนวนโสเภณีเด็ก ประการที่สอง การสำรวจหญิงบริการทางเพศส่วนมากมักจะทำในสถานบริการทางเพศแบบ “เกา” เช่น ชอง หรือสถานอาบอบนวด เพราะเป็นสถานที่

ที่สามารถหาหาบริการได้ง่ายกว่า ส่วนสถานที่ประกอบการประเภทอื่นที่น่าจะมีโสเภณีเด็กจำนวนมากกว่า เช่น ร้านอาหารบางจำพวก สถานคิสโก้ ฯลฯ ไม่ค่อยตกอยู่ในการสำรวจ ประการสุดท้าย สถานประกอบการที่ให้บริการทางเพศแบบ “เก๋” บางแห่งไม่ยอมเปิดให้นักวิจัยเข้าไปสำรวจถ้าสถานที่แห่งนั้นมีโสเภณีเด็กจำนวนมากทำงานอยู่

ดังนั้น การคาดประมาณสัดส่วนหญิงบริการทางเพศที่อายุต่ำกว่า 18 ปี จำเป็นต้องใช้ตัวบ่งชี้เทียบเคียง (proxy) ในการคาดประมาณครั้งนี้ เราใช้ข้อมูลอายุที่ผู้หญิงเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ เพื่อหาตัวบ่งชี้เทียบเคียงจากวิธีการที่ทำให้เราได้การวัดทางอ้อมถึงสัดส่วนหญิงบริการอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เพิ่งเข้าสู่ธุรกิจทางเพศ และเราใช้สัดส่วนนี้มาคาดประมาณจำนวนเข้าออกในบริการทางเพศเพื่อนำมาหาจำนวนหญิงบริการอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กำลังประกอบอาชีพโสเภณี การคาดประมาณจำนวนตัวเลขสัดส่วนหญิงบริการทางเพศที่เป็นโสเภณีเด็กจะแม่นยำตรงและน่าเชื่อถือ ถ้าประกอบด้วยเงื่อนไขหรือขึ้นกับสมมติฐานต่าง ๆ ดังนี้

1. การสำรวจหญิงบริการทางเพศนั้น ได้จำนวนหญิงบริการตัวอย่างจากทุกสถานประกอบการ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เราไม่มีข้อมูลจากสถานประกอบการที่มีโสเภณีเด็กมาก เราเทียบเคียงข้อมูลโดยอนุมานว่าหญิงบริการได้ย้ายจากสถานที่เหล่านี้ไปยังสถานที่ที่เรามีข้อมูล
2. สัดส่วนหญิงบริการทางเพศที่เป็นเด็ก ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ตลอดช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา
3. จำนวนโสเภณีทั้งหมด ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ในช่วงเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา
4. ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพโสเภณีไม่แตกต่างกันตามอายุ

5. การคาดประมาณแบบตัดขวาง (cross-sectional estimate) ของเวลาการทำงานเป็นหญิงบริการ เป็นการคาดประมาณระดับการเข้า-ออกจากการเป็นหญิงบริการอย่างถูกต้อง

ในความเป็นจริงของการคาดประมาณแต่ละครั้งนั้นเราคงจะไม่สามารถสร้างเงื่อนไขหรือกำหนดข้อสมมติฐานได้ครบทั้ง 5 ประการ ในกรณีเงื่อนไขแรก ผู้เขียนคาดว่าผู้หญิงจำนวนมากที่ให้บริการทางเพศในสถานประกอบการที่ถูกแจ้งจับและมีโสเภณีเด็กจำนวนมาก อาจไม่อยู่ในสถานประกอบการที่เราแจ้งจับด้วยเหตุนี้ ทำให้การคาดประมาณสัดส่วนโสเภณีเด็กจะต่ำกว่าความเป็นจริงไปด้วยในระดับหนึ่ง เงื่อนไขที่สองก็คงเป็นคำถามที่ว่าขณะที่คนจำนวนมากให้ความเห็นว่าการเพ่งเล็งกับปัญหาโสเภณีเด็ก ทำให้สัดส่วนของหญิงบริการที่เป็นเด็กลดลงขณะที่คนบางกลุ่มโต้แย้งว่าการบีบคั้นเรื่องโสเภณีเด็ก เป็นการผลักดันให้เด็กที่เป็นโสเภณีอยู่แล้วกับเด็กที่เพิ่งเข้าสู่อาชีพโสเภณี เข้าไปทำงานในสถานที่ที่ยากแก่การตรวจจับ เงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญเนื่องจากองค์ประกอบด้านอายุของหญิงบริการโดยรวมขึ้นอยู่กับระดับความเติบโตของสถานบริการ ขณะที่สถานบริการเติบโตอย่างรวดเร็ว องค์ประกอบอายุจะเป็นไปในทางที่มีกลุ่มอายุน้อยมากกว่า แต่ถ้ามีการเติบโตเพียงเล็กน้อยหรือลดลง สัดส่วนกลุ่มที่อายุมากจะมีมากกว่าเงื่อนไขที่สี่อนุมานว่าการคิดระยะเวลาแบบตัดขวาง เราจะได้แต่หญิงที่เข้าสู่บริการทางเพศขณะเป็นเด็ก และหญิงที่เข้าสู่บริการทางเพศขณะเป็นผู้ใหญ่ในขณะนั้น

สมมติฐานข้อที่ห้า เป็นเรื่องยากที่สุด ในการทำความเข้าใจ เนื่องจากสัดส่วนของหญิงบริการทางเพศที่เริ่มเป็นโสเภณีก่อนอายุ 18 ปี ไม่สามารถนำมาใช้กับการคำนวณโสเภณีทั้งหมด เพื่อคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็ก ณ จุดใดจุดหนึ่ง ถ้าหญิงบริการทางเพศประกอบอาชีพโสเภณีเป็นเวลาหลายปี

สัดส่วนของโสเภณีเด็ก (จากจำนวนโสเภณีทั้งหมด) จะน้อยกว่าสัดส่วนของโสเภณีเด็กที่เพิ่งเริ่มต้นประกอบอาชีพนี้ ขอยกตัวอย่างเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นตรงนี้ เช่น ทุกปีมีผู้เริ่มเข้าสู่แรงงานที่อายุต่ำกว่า 25 ปี เกือบร้อยละ 100 แต่สถิติหรือข้อมูลด้านแรงงานที่ปรากฏจะเห็นว่าสัดส่วนของแรงงานที่อายุต่ำกว่า 25 ปี มีน้อยกว่าร้อยละ 50

ในการคาดประมาณครั้งนี้ เราใช้การคาดประมาณระยะเวลาทำงานบริการทางเพศโดยเฉลี่ยแบบง่าย ๆ เพื่อปรับผลกระทบของระยะเวลาทำงานในธุรกิจบริการทางเพศ การคาดประมาณเหล่านี้อาศัยการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional survey) ที่มีคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ทำงานในธุรกิจบริการทางเพศ ข้อมูลจากการสำรวจพบว่าประมาณร้อยละ 30-40 ของหญิงบริการทางเพศเริ่มประกอบอาชีพนี้ตั้งแต่อ่อนอายุ 18 ปี ในตารางที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับอายุที่เริ่มประกอบอาชีพบริการทางเพศของสถานประกอบการ 2 ประเภท ข้อมูลที่ได้ ๆ มาจากการสำรวจขนาดเล็ก ในสถานประกอบการทั้ง 2 ประเภท พบว่าหญิงบริการ ประมาณร้อยละ 30 เริ่มประกอบอาชีพนี้ก่อนอายุ 18 ปี ในการวิจัยหญิงบริการทางเพศ 700 คน ในกรุงเทพฯ และจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเกือบร้อยละ 40 เริ่มทำงานบริการทางเพศก่อนอายุ 18 ปี ประมาณร้อยละ 7 เริ่มประกอบอาชีพนี้ก่อนอายุ 15 ปี (Podhisita et al, 1993) และจากการศึกษาของสถาบันประชากรศาสตร์ ที่ศึกษาหญิงบริการทางเพศ จำนวน 1,006 คน ในภาคเหนือและภาคใต้ พบว่า ร้อยละ 4.4 เริ่มประกอบอาชีพบริการทางเพศก่อนอายุ 15 ปี และร้อยละ 49.9 เริ่มประกอบอาชีพนี้เมื่ออายุระหว่าง 15-19 ปี (สถาบันประชากรศาสตร์, 2535) และการศึกษาหญิงที่ทำงานในสถาน บริการทางเพศหลายประเภท จำนวน 220 คน พบว่าร้อยละ 36 เริ่มอาชีพนี้เมื่ออายุ 14-16 ปี (ชุมพล กาญจนะ, 2534)

ตารางที่ 3 อายุที่เริ่มเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ จำแนกตามสถานประกอบการ

อายุแรกเข้า	สถานประกอบการทางเพศ	
	ช่อง %	อาบอบนวด %
13-15	19.2	11.1
16-17	11.5	18.5
18-19	25.0	27.8
20-21	13.5	14.8
22-23	15.4	7.4
24-25	5.8	1.9
26-29	3.8	16.7
30 หรือมากกว่า	5.8	1.9
รวม	100.0	100.0
N	52	54

ที่มา: Boonchalaksi and Guest (กำลังตีพิมพ์)

ในรายงานการวิจัยส่วนมากไม่เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับระยะเวลาที่ทำงานในธุรกิจบริการทางเพศแต่ก็พอมีอยู่บ้างจากการศึกษาพนักงานอาบอบนวดเมื่อเร็ว ๆ นี้ พบว่ามากกว่าร้อยละ 60 ที่ทำงานเป็นพนักงานนวด ไม่ถึง 2 ปี (Phongpaichit, 1982) ส่วนการศึกษาของสถาบันประชากรศาสตร์ พบว่าระยะ

เวลาเฉลี่ยของการทำงานให้บริการทางเพศในสถานที่ ปัจจุบันเท่ากับ 11.6 เดือน และพบว่า เกือบร้อยละ 60 ไม่ได้ทำงานในสถานบริการทางเพศที่อื่นอีก การศึกษาของ วาทีนี บุญชะลิกษี และ ฟิลิป เกสต์ พบว่า มัธยฐานเวลาทำงานบริการทางเพศอยู่ระหว่าง 1-2 ปี ขณะที่การวิจัยของ ซาย โพรธิสตา และคณะ (1993) ระบุว่า ระยะเวลามัธยฐานของการทำงานให้บริการทางเพศคือ 2 ปี ผลจากการวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่ามีอัตราการเข้าออกในธุรกิจทางเพศสูงมากทีเดียว ดังนั้น ผู้ที่ทำงานเป็นหญิงบริการทางเพศเป็นระยะเวลานาน จึงมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย

การคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็ก

การประมาณการจำนวนโสเภณีเด็ก จำเป็นต้องอาศัยเอกสารอ้างอิงเท่าที่มีอยู่และข้อสมมติฐานต่าง ๆ ประเมินว่าร้อยละ 35 ของผู้หญิงทั้งหมดที่เริ่มทำงานในสถานประกอบการทางเพศในระยะ 12 เดือน มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในตารางที่ 3 แสดงการกระจายของอายุที่เริ่มเข้าสู่สถานประกอบการทางเพศ (ช่องและสถานอาบอบนวด) ก่อนอายุ 18 ปี อัตราการเข้าออกสถานประกอบการ อนุมานว่าเท่ากับ 0.4 ในปีแรก แต่ปีต่อ ๆ ไปเท่ากับ 0.25 ซึ่งทำให้ระยะเวลามัธยฐานของการทำงานในอาชีพนี้เท่ากับประมาณ 2 ปี และมีผลให้มีหญิงบริการทางเพศร้อยละ 10 ทำงาน อาชีพนี้เป็นเวลา 7 ปีหรือมากกว่านั้น ร้อยละ 5 ทำงานบริการทางเพศเป็นเวลา 10 ปีหรือมากกว่า ถ้าสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า จำนวนหญิงที่เข้ามาทำงานบริการทางเพศไม่เปลี่ยนแปลงในระยะเวลา 10 ปี สัดส่วนของโสเภณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี (ในภาวะตัวเลขคงที่) คือ ร้อยละ 16 ถ้าในแต่ละปีจำนวนหญิงที่เข้ามาทำงานบริการทางเพศเป็นครั้งแรกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 ในระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนของโสเภณีเด็กจะอยู่ในระหว่างร้อยละ 18 ตัวเลขหลังนี้อาจจะแม่นยำกว่าการตั้งสมมติฐานว่าจำนวน

ผู้เริ่มเข้าทำงานบริการทางเพศไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น ถ้าใช้อัตราส่วนร้อยละ 18 ของจำนวนโสเภณีทั้งหมดว่า เป็นจำนวนโสเภณีเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี) จึงทำการคาดประมาณพิสัยจำนวนโสเภณีเด็กไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็กโดยอนุมานจากจำนวนหญิงบริการทางเพศทั้งหมด

	การคาดประมาณ แบบตัดขวาง		จำนวนหญิงบริการ ทางเพศในปี 2536		
	150,000	200,000	300,000	400,000	500,000
จำนวนโสเภณีเด็ก	27,000	36,000	54,000	72,000	90,000
จำนวนหญิงที่เริ่ม เป็นโสเภณีก่อน อายุ 18 ปี	52,500	70,000	105,000	140,000	175,000

จากข้อมูลหลักฐานที่มีอยู่ ตัวเลขโสเภณีเด็ก 36,000 คน น่าจะถูกต้องมากที่สุด เนื่องจากอาศัยฐานจำนวนหญิงบริการทางเพศทั้งหมด เท่ากับ 200,000 คน และจำนวน 70,000 คน จากทั้งหมด 200,000 คน คือ ผู้ที่เข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ ขณะที่ยังไม่ถึง 18 ปี ซึ่งควรจะคำนึงถึงจุดนี้ไว้ด้วย ในการวิเคราะห์แบบตัดขวางจำนวนประชากรเด็กมีเด็กกลุ่มหนึ่งที่กำลังทำงานอยู่ในธุรกิจบริการทางเพศ (ในที่นี้เสนอแนะว่าน่าจะมีจำนวน 36,000 คน) และมี

เด็กที่ไม่เคยทำงานให้บริการทางเพศ (ซึ่งเป็นประชากรเด็กส่วนใหญ่) และเด็กที่เคยทำงานบริการทางเพศ แต่ปัจจุบันทำงานประเภทอื่น

เมื่อพิจารณาจากอายุเฉลี่ยของการเริ่มเป็นโสเภณีเด็ก ระยะเวลาที่ทำงานให้บริการทางเพศ และสมมติฐานที่ว่าอัตราการเข้าออกธุรกิจทางเพศไม่เปลี่ยนแปลง สามารถคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็กที่เลิกประกอบอาชีพให้บริการทางเพศก่อนอายุ 18 ปี น่าจะอยู่ระหว่าง 18,000 - 20,000 คน (จากฐานจำนวนหญิงบริการทั้งหมด 200,000 คน)

สรุป

จากข้อโต้แย้งด้านจำนวนโสเภณีเด็กในประเทศไทยในปัจจุบันทำให้จำเป็นต้องมีการค้นหาตัวเลขจำนวนโสเภณีเด็กดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังมีข้อโต้แย้งว่า เราจำเป็นต้องได้ตัวเลขโสเภณีเด็กในประเทศไทยอย่างถูกต้องแน่นอนหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ จากการศึกษาระดับจุลภาคหลายชิ้น ข้อมูลจากรายงานของตำรวจและข้อมูลจำนวนหญิงอายุน้อยที่ทำงาน “อาชีพพิเศษ” ที่สัมผัสโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จำนวนมาก ของกองกามโรคทำให้ประจักษ์ชัดแล้วว่า โสเภณีเด็กเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่ง

คำถามในที่นี้ก็คือตามข้อเท็จจริงแล้วเป็นไปได้หรือไม่ที่จะรู้จำนวนโสเภณีเด็กที่แท้จริง การใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจจะไม่ได้ผล เนื่องจากการทำงานเป็นหญิงบริการเป็นเรื่องที่กระเทปกระเทือนจิตใจ การศึกษาชุมชนต่าง ๆ ด้วยการประสานร่วมมือกัน อาจมีข้อมูลเพียงพอที่จะพบโสเภณีเด็กในชุมชนประเภทต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อหาอัตราเฉพาะชุมชน และใช้เป็นฐานในการคาดประมาณระดับชาติ การเก็บข้อมูลจากชุมชนต่าง ๆ ควรกระทำให้มากกว่านี้ เพื่อขยาย

ภาพให้กว้างขึ้น และผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าใจและสอดแทรกเข้าไปในชุมชนเพื่อ
ได้ข้อมูลที่เข้มข้นกว่านี้ การออกแบบงานวิจัยควรจะต้องอาศัยความร่วมมือจาก
หน่วยงานทั้งรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีรากฐานอยู่ในชุมชนอยู่แล้ว ถ้าหากมีการ
เก็บข้อมูลที่สำคัญให้มากกว่านี้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ที่มีโสเภณีเด็ก
และชุมชนท้องถิ่น นอกเหนือจากจำนวนโสเภณีเด็กเป็นสิ่งที่น่าทำ

การใช้วิธีการอื่น ๆ ที่จะคาดประมาณโสเภณีเด็ก จำเป็นต้องอาศัย
เทคนิคทางอ้อม ซึ่งอย่างที่ดีที่สุดคือได้จำนวนตัวเลขสูงสุดและต่ำสุดอย่างหยาบๆ
การคาดประมาณเช่นนั้นมักถูกวิพากษ์วิจารณ์ เนื่องจากต้องใช้ข้อสมมติฐาน
ต่าง ๆ หลายประการด้วยกัน จำนวนตัวเลขที่น่าเสนอในรายงานฉบับนี้ก็
เช่นเดียวกันคงจะไม่สามารถปลอดจากการวิพากษ์วิจารณ์ไปได้ อย่างไรก็ตาม
การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการเสนอแนะการคาดประมาณจำนวนโสเภณีเด็กที่เป็น
ช่วงตัวเลขให้มีทางเป็นไปได้และน่าเชื่อถือได้

รายงานฉบับนี้พยายามที่จะนำเสนอการคาดประมาณ 2 แบบ เพื่อให้
ได้จำนวนเด็กในธุรกิจบริการทางเพศ วิธีการแรกเน้นการวัดจำนวนประชากร
เด็กที่เป็นหญิงที่มีความเสี่ยงต่อการทำงานบริการทางเพศ ซึ่งกลุ่มที่มีความ
เสี่ยงสูง คือเด็กหญิงอายุ 11-17 ปี จำนวนประมาณ 67,000 คน หรือเท่ากับ
ร้อยละ 1.7 ของประชากรหญิงทั้งหมดในช่วงอายุเดียวกัน ซึ่งจำนวนนี้รวมเด็ก
ส่วนมาก (แต่ไม่ใช่ทั้งหมด) ที่อาจเข้าเกี่ยวข้องกับธุรกิจทางเพศ

วิธีการที่สอง ใช้วิธีการวิเคราะห์รุ่นประชากร (cohort analysis) เพื่อ
ประมาณสัดส่วนของหญิงบริการทางเพศทั้งหมดที่อายุต่ำกว่า 18 ปี การคาด
ประมาณนี้ขึ้นกับฐานประชากรฐานหญิงบริการทางเพศทั้งหมด และการคาด
ประมาณสัดส่วนหญิงบริการทางเพศที่เพิ่งเริ่มประกอบอาชีพนี้ที่ยังเป็นเด็กและ

อัตราการเข้าออกจากธุรกิจบริการทางเพศ อย่างไรก็ตาม ได้อาศัยการวิจัยก่อนหน้านี้และนำค่าต่าง ๆ จากการศึกษาประชากรกลุ่มต่าง ๆ มาคาดประมาณโสเภณีเด็ก ทำให้จำนวนโสเภณีเด็กต่ำสุดที่คาดประมาณได้คือ 27,000 คน ขณะที่จำนวนสูงสุดตามการคาดประมาณเท่ากับ 90,000 คน จำนวนตัวเลขที่น่าจะใกล้เคียงมากที่สุดคือ 36,000 คน จำนวนนี้สอดคล้องกับจำนวนตัวเลขที่ได้จากวิธีหาลักษณะประชากรที่เสี่ยงต่อการทำงานในธุรกิจบริการทางเพศ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

Archarvanitkul, Kritaya and Napaporn Havanon (1990). *Situation, Opportunities and Problems Encountered by Young Girls in Thai Society*. Research report funded by Terre des Hommes: Bangkok.

Boonchalaksi, Wathineee and Philip Guest (forthcoming). *Prostitution in Thailand*. Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Bangkok.

Brinkmann, Uwe. *The AIDS Epidemic in Thailand*. Harvard University School of Public Health: Boston.

Havanon, Napaporn, John Knodel and Tony Bennett (1992). *Sexual Networking in a Provincial Thai Setting*. AIDS Prevention Monograph Series Paper No.1. AIDSCAP : Bangkok

Luther, Norman, Neramit Dhanasakdi and Fred Arnold (1986). *Consistent Correction of Census and Vital Registration for Thailand, 1960-1980*. Papers of the East-West Population Institute Number 103, East-West Center, Honolulu.

Muecke, Majorie (1990). The AIDS prevention dilemma in Thailand.
Asian and Pacific Population Forum. vol.4, No.4: pp.1-8.

Nation, The (1993). Signs alone will not stamp out child prostitution.
 November 9.

Phongpaichit, Pasuk (1982). *From Peasant Girls to Bangkok Masseuses.* Geneva: ILO.

Podhisita, Chai, Anthony Pramualratana, Uraiwan Kanungsukkasem, Maria Wawer and Regina McNamara (1993). *Sociocultural Context of Commercial Sex Workers in Thailand: An Analysis of their Family, Employer and Client Relations*, Paper prepared for presentation for the IUSSP seminar on 'AIDS Impact and Prevention in the Developing World: the Contribution of Demography and Social Science' held in Annecy, France, 5-9 December, 1993.

Sittitrai, Weerasit and Tim Brown (1991). *Female Commercial Sex Workers in Thailand: A Preliminary Report.* Thai Red Cross Society: Bangkok.

ภาษาไทย

เจนนี่ กอดลิย์

2534 “โสเภณีในประเทศไทย” ใน NIC เขตปลอดโสเภณี? เอกสารทาง
วิชาการหมายเลข 148 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย
มหิดล หน้า 84-101.

ชุมพล กาญจนะ (2534) “การใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและแก้ไข
ปัญหาการนำเด็กมาเพื่อการค้าประเวณี” ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัย

ภัสสร ลิมานนท์ เพ็ญพร ธีรสวัสดิ์ และคณะ (2536) รายงานผลงานวิจัยเบื้องต้น
เรื่องโครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรีขายบริการใน
ประเทศไทย. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

กำหนดการประชุม

การทบทวนองค์ความรู้เรื่อง “โสเภณีเด็กในประเทศไทย”

วันอังคารที่ 30 พฤศจิกายน 2536 เวลา 11.00 - 15.00 น.

ผู้รับผิดชอบโครงการ : รศ.ดร.อภิชาติ จำรัสฤทธิ์วงศ์

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้สนับสนุนงบประมาณโครงการ : มูลนิธิเด็ก

ผู้ประสานงานโครงการ : สถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย มูลนิธิสาธารณสุข-
แห่งชาติ

วันอังคารที่ 30 พฤศจิกายน 2536

11.00-11.10 น.	ศ.นพ.ประเวศ วะสี กล่าวเปิดการประชุม การนำเสนอรายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง “โสเภณีเด็กในประเทศไทย”
11.10-11.30 น.	นำเสนอรายงานโดย Ms. Wanjiku Atterhog
11.30-11.50 น.	นำเสนอรายงานโดย ผศ.ดร.ฟิลิป เกสส์
11.50-12.10 น.	นำเสนอรายงานโดย อ.อรทัย อาจอ่ำ
12.10-12.30 น.	ซักถาม
12.30-13.30 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.30-15.00 น.	อภิปรายรวม ผู้ดำเนินการอภิปราย ศ.นพ.ประเวศ วะสี

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

25/25 ศาลายา กิ่ง อ.พุทธมณฑล นครปฐม 73170

โทร. (66-2) 441-9963, 441-9666

โทรสาร. (66-2) 441-9333

E-mail : prvit @ muc. .mahidol. ac. th

สนับสนุนด้านการวิจัยโดย มูลนิธิเด็ก

RESEARCH WORK SUPPORTED BY CHILDREN FOUNDATION

สนับสนุนด้านการพิมพ์โดย

THE WILLIAM AND FLORA HEWLETT FOUNDATION

RESEARCH PUBLICATION SUPPORTED BY

THE WILLIAM AND FLORA HEWLETT FOUNDATION